יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 90 | Łódź, Środa, 19 kwietnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כג ניסן תרצ"ג | № 90

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פארבערייטונגען צום צוזאמענפאר אין ווארשא וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

יעדע ארגאניזאציע שיקט צו צוויי דעלעגאטען

ווארשא, 18 (יט"א טעלעפאניש)

די פארבערייטונגען צו דעם קהלות צוזאמענפאהר אויפ'ן 23־טען ד. ח. איז אין פולען גאנג. אין צוזאמענפאהר וועלען זיך בעטייליגען די קהלות, פאליטישע פארטייען און ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און די ארטיגע קאמיטעטען צו בעקעמפען די יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. יעדע ארגאניזאציע וועט זיין פערטרעטען דורך צוויי דעלעגאטען.

זשאבאטינסקי אויפגעלעזט די רעוו. ארג. אין דייטשלאנד

צוליב די רדיפות אויף יודען

ווארשא. (יט"א טעלעפאניש)

צוליב די געשעהענישען אין דייטשלאנד, האט זשאבאטינסקי אויפגעלעזט דעם רעוויזיאניסטען־פערבאנד אין דייטשלאנד.

היטלעריסטען ווארפען א באמבע אויף א יודישען רעסטאראן אין דאנציג

דאנציג, 18 (ספ. טעל.)

די היגע היטלעריסטען ווערען פון טאג צו טאג חוצפה'דיגער. עס גייט נישט אוועק א טאג, אז עס זאלען נישט פארקומען אנפאלען אויף יודען.

איך האב אייך מיטגעטיילט וועגען אנ'אנפאל פון א באנדע היטלעריסטען אויפ'ן היגען יודישען רעסטאראן פשיטעטש. היינט האבען די היטלעריסטען אוועקגעלייגט ביים זעלבען רעסטאראן א באמבע. די באמבע האט אויפגעריסען. אלע שויבען פון רעסטאראן זענען אויסגעהאקט געווארען.

דער באמבען־אטענטאט האט צווישען די דאנציגער יודען ארויסגערופען א גרויסע פאניק. מען האט מורא פאר ווייטערדיגע טעראר־אקטען מצד די היגע היטלערישע באנדיטען.

אין די ערב יום־טוב־טעג האבען די היטלעריסטען געפיהרט א שטארקע אגיטאציע צווישען דער דייטשער בעפעלקערונג, אז מען זאל נישט קויפען ביי יודען. דער יודישער האנדעל האט פיל געליטען פון דער באיקאט־אגיטאציע.

דייטשע פירמעס טראגען זיך איבער אין אנדערע לענדער

בערלין, 18 (ספ. טעל.)

צוליב דער גרויסער אנטי־דייטשער באיקאט־בעוועגונג אויף דער וועלט, זענען א רייה דייטשע עקספארט־פירמעס אריינגעפאלען אין א שווערער לאגע. פיל פאבריקען האבען געמוזט שטארק פערקלענערן זייער פראדוקציע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז אין א רייה גרויסע אונטערנעהמונגען ענטשטאנען דער פלאן א טייל פון די אונטערנעהמונגען איבערצוטראגען קיין אויסלאנד.

פראקטישע שריט אויפ'ן דאזיגען געביט האט שוין אונטערגענומען דער בעריהמטער אי. ג. פארבען־קאנצערן, וואס ליפערט פארבען אויף דער גאנצער וועלט. די דאזיגע גרעסטע דייטשע אונטערנעהמונג האט אפגעקויפט א כעמישע פאבריק אין טראפאו (טשעכאסלאוואקיי), די אויסארבייטונגען אין טראפאו וועלען גיין אינטער א טשעכישער מארקע און אזוי ארום זיך ארויסדרייהען פון דער אנטי־דייטשער באיקאט־אקציע.

היטלער זאל ווערען הויפט־אנפיהרער פון שטאלהעלם

בערלין, 18 (ספ. טעל.)

דער פיהרער פון שטאלהעלם און ארבייטס־מיניסטער, זעלדטע, איז ארויסגעפאהרען קיין ביירן, ווי עס געפינט זיך איצט דער קאנצלער היטלער. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז זעלדטע טרעט אריין אין דער היטלערישער פארטיי. דער דאזיגער קלאנג איז אפיציעל אפגעלייקענט געווארען.

דאגעגען איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז זעלדטעס רייזע קיין ביירען האט פאר א ציל צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט היטלערען וועגען ווייטערדיגען גורל פון שטאלהעלם. עס ווערט געפלאנט, אז היטלער זאל אנערקענט ווערען אלס הויפט־פיהרער אויך פון שטאלהעלם.

אויפגעהאנגען א קאמוניסטישער דעפוטאט

בערלין, 18 (ספ. טעל.)

פון פלאוען איז מען מודיע, אז ס'איז דארט בעגאנגען זעלבסטמארד דער קאמוניסטישער דעפוטאט יאנקא. ווען מען האט איהם געפיהרט צו דער אויספארשונג און איבערגעלאזט אין צימער האט ער זיך אויפגעהאנגען — דערציילט דער אפיציעלער קאמוניקאט.

באלד נאך די רייכסטאג־וואהלען האט די פרעסע מודיע געווען, אז יאנקא האט זיך געמעלדען אין דער אנפיהרונג פון דער היטלער־פארטיי און אויסגעדריקט זיין ווילען אריינצוטרעטען אין די היטלערישע רייהען. מען האט איהם דאן ארעסטירט.

היטלער וויל מאכען א געהיימע אינפלאציע

בערלין, 18 (ספ. טעל.)

די דירעקציע פון דער מלוכה־דרוקעריי, וואו עס ווערט געדרוקט דאס פאפיר־געלד, האט אפגעזאגט אלע ארבייטער און אנגעשטעלטע. אויף זייער ארט וועלען צוגענומען ווערען אויסשליסליך היטלעראויצעס, וועלכע זענען מינדעסטענס צוויי יאהר אין דער פארטיי. דערביי וועלען זיי דארפען האבען א רעקאמענדאציע פון 3 אנגעזעהענע היטלעראויצעס.

די דאזיגע ידיעה האט געמאכט א שטארקען רושם. מען זעהט דערין א בעווייז, אז די רעגירונג האט בדעה צו מאכען א געהיימע אינפלאציע און ס'איז איהר נויטיג, אז די דרוקער־ארבייטער זאלען נישט ארויסגעבען די פערשידענע געהיימע ארבייטען.

* * *

מינכען, 18 (ספ. טעל.)

דאס שנעל־געריכט האט פערורטיילט אויף 10 טעג טורמע דעם יוד הארי אבערמייער.

דאס איז געשעהען דערפאר, ווייל אבערמייער איז אין אנ'אונטערנעהמונג, וואו ער איז בעשעפטיגט אריינגעגאנגען אויף א פערזאמלונג, גערופען דורך היטלעראויצעס. אויף דער טיר פון זאל איז געהאנגען אנ'אויפשריפט: איינטריט פאר יודען פערבאטען.

היטלעריסטען פראוואצירען ביי דער פראנצויזישער גרעניץ

פאריז, 18 (ספ. טעל.)

פון שטראסבורג מעלדעט מען, אז אין די לעצטע טעג איז געקומען צו לויזע אינצידענטען אויף דער דייטש־פראנצויזישער גרעניץ. עהערגעכטען האבען צוויי דייטשע שיפלעך זיך דערנעהנטערט צום פראנצויזישען ברעג פון רהיין, וואו ס'געפינען זיך די פארטיפיקאציעס און נאכ'ן מאכען פאטאגראפישע אויפנאהמען זענען זיי ענטלאפען אויף דער דייטשער זייט.

די „האוואס"־אגענטור מעלדעט, אז היינט 5 א זייגער זענען 30 היטלעריסטען אריבער די פאנטאן־בריק נעבען דוסענהיים, ווילענדיג אריינדרינגען אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע. די ארטיגע מאכט האט נישט אדורכגעלאזען די היטלעריסטען. צוליב דעם זענען זיי צוריק אוועק אויף דער דייטשער זייט.

שארפער פראטעסט פון די סאוויעטען געגען דייטשלאנד

מאסקווע, 18 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצטער רעוויזיע ביים פארשטעהער פון דער רוסישער האנדעלס־מיסיע אין בערלין, פיינשטיין, האט די סאוויעטישע רעגירונג, דורך דער פערמיטלונג פון איהר אמבאסאדאר אין בערלין, ארויסגעשיקט א שארפע פראטעסט־נאטע, דראהענדיג מיט'ן איבעררייסען די האנדעלס־בעציהונגען מיט דייטשלאנד, ווען אזעלכע געשעהענישען זאלען זיך איבער'חזר'ן.

די נאטע איז רעדאגירט אין א שארפער פארם און רעדט ארום די לעצטע טעראר־אקטען, די נאטע דראהט אויך, אז די סאוויעטען וועלען מוזען אפרופען זייערע פארשטעהער פון דייטשלאנד.

צוזאמענפליה פון די היטלערישע אנפיהרער

מינכען, 18 (ספ. טעל.)

שבת דעם 28. ה. ח. וועט פארקומען דער צוזאמענפליה פון אלע היטלעריסטישע אנפיהרער פון גאנץ דייטשלאנד.

אין איטאליען פייערט מען היטלערס געבורטסטאג

רוים, 18 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע פאשיסטישע געזעלשאפטען און ארגאניזאציעס האבען בעשלאסען צו פייערען היטלערס געבורטס־טאג.

געווארפען א באמבע אין א סינאגאגע

אטענטעטער נישט געכאפט געווארע

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראפיש).

אין ראזענאק איז געווארפען געווארען א באמבע אויף דער סינאגאגע. די אטענטעטער זענען נישט געכאפט געווארען.

פוילישער יוד פערמשפט אויף 9 חדשים

פאר מכלומרשטער אנטי־היטלער־פראפאגאנדע

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראפיש).

דער פוילישער יוד הערמאן בער איז פערמשפט געווארען אויף 9 חדשים טורמע, פאר מכלומרשט פיהרען אנ'אנטי־היטלער־אגיטאציע.

היטלערישע פראוואקאציעס אין פאריז

פאריז, 18 (ספ. טעל.)

די היינטיגע צייטונגען קאמענ[illegible] מיט גרויס אויפרעגונג דאס בעווייזען זיך אויף די פאריזער גאסען פון צוויי אויטאס מיט היטלערישע פעהנדלעך. די צייטונגען פערלאנגען, אז די מאכט זאל ארויסטרעטען געגען אזעלכע פראוואקאציעס.

אפיציעלער קאמוניקאט וועגען די נעכטיגע געשעהענישען אין באלוט

וועגען די נעכטיגע געשעהענישען אין באלוט איז ארויסגעגעבען געווארען פאלגענדער אפיציעלער קאמוניקאט:

נעכטען ארום דריי פירטעל אויף דריי, האט א גרופע יוגענטליכע בעוואפענט מיט פלעשלעך דאס וואורשט־געשעפט פון א געוויסען בילאז'ו אויף באלוטער 35 אין באלוט.

די פאליציי, וואס האט זיך געפינען אויפ'ן ארט, האט באלד אינטערוועניר[ט] און פונאנדערגעיאגט די דעמאנסטראנטען. דער פאקט פון אטאקירען דאס וואורשט־געשעפט האט אויפגערייצט די אויפמערקזאמקייט פון די גאסען־יונגען און אונטערוועלט מענשען. אין רעזולטאט פון דעם איז אין די אווענד־שעה'ן אין עטליכע פונקטען פון באלוט געקומען צו עקסצעסען מצד די באלוטער לאר־בודעס, וועלכע האבען אויסגעהאקט די שויבען אין א גאנצע רייה וואוינונגען און געשלאגען די דורכגעהער. די פאליציי האט אין אלע פאלען ענערגיש באלד אינטערוועניר[ט]. פונאנדערטרייבענדיג דעם צוזאמענלויף. בעת אנ'אבלאווע זענען ארעסטירט געווארען עטליכע צעהנדליג אנטייל־נעהמער אין די געשעהענישען. זיי זענען דורך דער מאכט צוגעצויגען געווארען צו שטרענגער פעראנטווארטליכקייט.

איך וואלט געוואלט זעהען ענגלאנד

אין אזא בליהענדען צושטאנד ווי ארץ-ישראל

זאגט ענגלישער קאלאניען-מיניסטער אין תל-אביב

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

דער קאלאניען-מיניסטער, וועלכער ווײלט איצט אין ארץ-ישראל, האט בעזוכט יפו, תל-אביב, ראשון לציון און רחובות. דער מיניסטער האט אויך געמאכט א וויזיט ביי דיזענהאפ'ען. ער האט זיך אויסגעדריקט, אז ער וואלט געוואלט זעהען ענגלאנד אין אזא בליהענדען צושטאנד, ווי איצט ארץ-ישראל.

דער'הרג'עט א סאציאליסט אין טשעכיע

אויף א פערזאמלונג פון פאשיסטען

פראג, 18 (ספ. טעל.)

אויף א מיטינג פון די טשעכישע פאשיסטען, פון שטירבניס פארטיי, איז געקומען א גרופע סאציאל דעמאקראטישע יוגענד.

אין מיטען די רעדעס האט די סאציאל-דעמאקראטישע יוגענד געמאכט צווישענרופען. די פאשיסטען האבען זיך דאן געווארפען אויף די יוגענדליכע און עטליכע פון זיי פערוואונדעט.

איין סטודענט איז פון די וואונדען געשטארבען.

דער דאזיגער פאקט האט געמאכט א גרויסען רושם און ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג געגען די פאשיסטען. דאס איז דער ערשטער פאל אין טשעכאסלאוואקיע, אז בעת אנ'אמפעריי צווישען פאליטישע געגנער זאלען פאלען טויטע.

ס'דערנעהנטערט זיך דער טערמין פון פרעזידענטען-וואהלען אין פוילען

ווער זענען די קאנדידאטען?

ווארשא, 18 (טעלעפאניש)

צוליב דעם, וואס ס'דערנעהנטערט זיך דער טערמין פון וועהלען א נייעם מלוכה-פרעזידענט, רעדט מען אין די פאליטישע קרייזען, אז אין מיטען חודש מאי וועט שוין ערשיינען א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען צונויפרופען די נאציאנאל-פערזאמלונג.

אין די סאנאציע-קרייזען ווערען דערווייל ארויסגערוקט צוויי קאנדידאטורען: פון איצטיגען מלוכה-פרעזידענט פראפ. מאשטשיצקי און פון איצטיגען פרעמיער פריסטאר.

מ'שמועסט, אז אויב דער איצטיגער מלוכה-פרעזידענט וועט מספים זיין ארויסצושטעלען זיין קאנדידאטור וועט ער שוין אין דער נאהענטסטער צייט געניסען פון די פולמאכטען, וואס דער סיים האט איהם געגעבען.

העריא ארויסגעפאהרען קיין אמעריקא

האוור, 18 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער דעלעגאט אויף דער וואשינגטאנער קאנפערענץ געוו. פרעמיער העריא, איז ארויסגעפאהרען קיין ניו-יארק. מאקדאנאלד, וועלכער פאהרט אויך צו דער קאנפערענץ האט ערקלערט, אז די בעראטונגען וועלען בעווייזען צו בעזייטיגען די ליידען פון אייראפא.

דער קאנפליקט צווישען די אקציע-קאמיטעטן

ווער פיהרט אונטערהאנדלונגען מיט די היטלעריסטען

ווארשא, 18 (טעלעפאניש).

די „נייע פאלקסצייטונג" שרייבט: צום עקזעקוטיוו פון פעראייניגטען יודישען קאמיטעט אנצופיהרען מיט דער באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד, וואס אמטירט אין ליטעראטען-פעראיין גצהערט אויך א „רעדאקטאר", וואס רעפרעזענטירט דארט א „פארטיי", וועלכע שטייט שטענדיג אויף תחית המתים ווען עס מאכען זיך וואהלען און גייט אוועק אין „עולם האמת" צוזאמענגאנג נאך די וואהלען.

אט דער דאזיגער „רעדאקטאר" און עקזעקוטיוו-פארשטעהער פון דערמאנטען קאמיטעט איז פאריגען מאנטאג אפגעפאהרען קיין דייטשלאנד. ער געפינט זיך אין בערלין, וואו ער פיהרט אונטערהאנדלונגען אין נאמען פון „יודישען פאלק" אין פוילען מיט די פארשטעהער פון די היטלעריסטען וועגען אפשטעלען די באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד מצד דעם כלל-ישראל אין פוילען.

אז קיין ווארשא זענען דערגאנגען ידיעות וועגען דער „מיסיע" פון דעם „רעדאקטאר" פון א ווארשאווער בירגערליכע יודישער צייטונג און זיינע דערפאלגען אויפ'ן היטלערישען פראנט אין דייטשלאנד, האט זיך דא אנגעהויבען א געוואלדיגער טומעל. ס'האבען אנגעהויבען פליהען טעלעגראמעס פון די „קאלא".דעפוטאטען און אנדערע בירגערליכע עסקנים קיין בערלין, אז ער רעפרעזענטירט נישט דעם כלל-ישראל פון פוילען. ער האט דעריבער נישט דאס רעכט צו רעדען אין זיין נאמען און ממילא צו פיהרען שלום-אונטערהאנדלונגען מיט די היטלער-באנדיטען וועגען אפשטעלען די באיקאט-אגיטאציע געגען דייטשלאנד.

איצט שרייען די „קאלא"-דעפוטאטען, אז מען מוז דעם פעראייניגטען קאמיטעט ליקווידירען, ווייל ס'האבען זיך אין איהם אריינגעכאפט אזעלכע עלעמענטען, פון וועלכע מען קען בלויז האבען חרפות און בזיונות.

מאנדזשוריש—יאפאנישע אפענסיווע

אויפן גאנצען פראנט אין דרום-כינע

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.)

די גרויסע אפענסיווע פון יאפאניש-מאנדזשורישען מיליטער אויפ'ן וועג קיין פעקין און טסיענסין איז אין פולען גאנג.

די כינעזישע פערלוסטען בעת די לעצטע קאמפען ווערען אפגעשאצט אויף 4000 טויטע און 10 טויזענד פערוואונדעטע.

טאקיא, 18 (ספ. טעל.)

די יאפאנישע אדמיראליציע האט בעקומען א ראדיאגראם, אז דאס יאפאנישע מיליטער האט שען ראטען-פערבאנד און וולאדיוואסטאק דורך דער היינט בעזעצט טשינגוואנגטאו.

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.)

פון ווייטען מזרח קומען ווייטער אן אלארמירענדע ידיעות.

די יאפאנער פון איין זייט און די סאוויעטען פון דער צווייטער זייט קאנצענטרירען אהן אויפהער גרויסע מיליטער-אפטיילונגען ביי דער סאוויעטיש-מאנדזשורישער גרעניץ. דער פערקעהר צווישען מזרח-כינעזישער באהן-ליניע איז איבערגעריסען געווארען.

געוויסע קרייזען פון דער יאפאנישער ארמעע שטופען צו א בעוואפנטען צוזאמענשטויס. עס ארבייטען אויך קרעפטען צו ברענגען צו אנ'אויסגלייך. אזוי למשל גיט מען איבער, אז די סאוויעטישע רעגירונג זאל האבען אויסגעדריקט די גרייטקייט צוריקצוגעבען דער דירעקציע פון דער מזרח-כינעזישער באהן 3500 וואגאנעס, דערמיט זאל דער קאנפליקט ליקווידירט ווערען.

„זינדיג געבל"

אנהייב פון די סעאנסען איז געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, יום-טוב 12.30 בייטאג

IRENA DUNN i JOHN BOLES

פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער יום-טוב-פראגראם!

מייסטערווערק, וואס ריהרט, רעדט צו די געפיהלען און ענטציקט אין די הויפטראלען:

די רייצענדע

הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.

3-טע ארץ-ישראל-עקסקורסיע

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

פאהרט אב דעם 9-טען מאי

אינפארמאציעס אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

שטאפע-רינס

קוואליפיצירטע קענען זיך מעלדען ביי

ניפעלד

ציגעל-גאס 23.

מעבער-היטן

אין גרעסטן אויסוואהל

בעקומט מען נאר אין

„SPLENDID"

11-ער ליסטאפאד 31

צו אלע הויזבעזיצער,

מיטגלידער פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט

(TOWARZYSTWO KREDYTOWE)

מיר דערמאהנען, אז עס איז נאך געבליבען איניגע טעג אין משך פון דער דאזיגער צייט קען מען נאך ארויסנעהמען לעגיטימאציעס, אהן וועלכע ס'וועט נישט מעגליך זיין אנטייל-צונעהמען אין דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער קרעדיט-געזעלשאפט, וואס קומט פאר דעם 26/4 ד. י., 6.30 נאכמ.

פראגען, וועלכע וועלען בעהאנדעלט ווערען אויף דער איצטיגער אלגעמיינער פערזאמלונג, דעצידירען וועגען אייערע וויכטיגסטע לעבענס-אינטערעסען.

ווער עס קומט נישט צו דער אלגעמיינער פערזאמלונג בעגעהט א פערראט געגען זיך זעלבסט און לגבי זיין פאמיליע.

נעהמט מיט אייערע פאטאגראפיעס און נעהמט ארויס מאסענווייז די לעגיטימאציעס. ערפילט אייער פליכט!

קאמיטעט פאר די ענינים פון לאדזער קרעדיט-פעראיין ביים צענטער. הויז-בעזיצער-פאריין אין לאדז, פעטריס. 46.

2024

ד"ר B. Donchin

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיאטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פון לונגען-, האַרץ- און סקלעראז-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11. טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 וו.

פאר

גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע ביי קערש, סקווערא 15

רעכער

צו וועש, ליצלער צו הויזען און עקספארט ווערען אויסגענומען ביי

גארדמאן,

שרודמיעסקא 8.

ספעצ אויף הענטשקעס

Doktór

ŁAGUNOWSKI

powrócił

Piotrkowska 70

i r óg Traugutta

Tel. 181-83.

choroby skórne

weneryczne

imoczopłciowe

Gabinet Roentgenoleczniczy.

Przyjmuje od 8^30 do 10 1—2^30, od 6 do 8^30 w w niedzielę i święta od10—1.

Oddzielna poczekalnia dla pań.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעשטארבען ד. 17 אפריל 1933 אונזער איניגסט-געליבטע מוטער און פרוי

נ"ע בלומא מארקום

אין עלטער פון 49 יאהר.

אין טיפען טרויער פערבליבענע

מאז, טעכטער, זוהן און איידעם.

2015

אלע דארפען וויסען!

צום זומער סעזאן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען בילליגער, טאמאשאווער און אנדערע נייעסט - מאדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאמען-שטאפען

פאר דאמען

אויף פאלטענס, אויפקאסטיומען

נור ביי

30% מיט בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

פאר מענער

אויף אנציגער, אויף פאלטענס

געדענקט דעם אדרעס

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט"

האבען דעם גרעסטען ערפאלג

בעקאנטמאכונג.

די אלגעמיינע פערזאמלונג

פון דער קאאפעראטיווער קליינהענדלער-באנק, לאדז, אגראדאווע 2, קומט פאר מיטוואך, ד. 3 מאי 1933 פינקטליך 5 א זייגער נאכמיטאג אין זאל פון „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21 מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) דערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) דאס איבערלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער אלגעמיינער פערזאמלונג; 4) בעריכטען: א. פון דער פערוואלטונג, ב. פונ'ם ראט ג. פונ'ם פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען; 5) דאס בעשטעטיגען דעם בילאנס פאר'ן יאהר 1932 און דעם איינזערגעס פאנד; 6) פערטיילען דעם ריווח פאר'ן יאהר 1932; 7) וואהלען פון 1 מיטגליד אין דער פערוואלטונג און 3 מיטגלידער אין אויפזיכטס-ראט אנשטאט די אויסגעלאסעוועטע; 8) דאס אננעהמען דעם בודזשעט פאר'ן יאהר 1931.

ראט און פערוואלטונג

פון דער קאאפ. קליינהענדלער-באנק

אין לאדז, אגראדאווע 2.

בעמערקונג: פארשלאגען פון מיטגלידער מוזען אריינגעטראגען ווערען 8 טעג פאר דער אלגעמיינער פערזאמלונג צו דער פערוואלטונג.

דער אנטי-דייטשער באיקאט אין פאריז

די באיקאט-בעוועגונג צווישען יודען און קריסטען. — רעאקציע פון פערשידענע בראנזשעס. — פוטער, יובעלי, טעקסטיל. — א דעפעשע פון צוויי ווערטער. — מיטינגען, אפישען, אפעלען. — ראל פון די גייסטליכע

אין די לעצטע טעג האט די באיקאט-קאמפאניע געגען דייטשע סחורות אין פאריז זיך שטארק פערגרעסערט. איצט ווערט דער באיקאט דורכגעפיהרט סיסטעמאטיש און — מען דארף דאס אונטערשטרייכען — נישט בלויז דורך יודען, נאר אויך דורך פראנצויזען. ס'איז שווער אויפן אויג צו אורטיילען וועגען ריכטיגען מאסשטאב פון באיקאט. א געוויסע פארשטעלונג קאן מען בעקומען נאר דורך אויסטרעגען ביי פריוואטע גוט אינפארמירטע קוועלען. איינער פון די גרעסטע אוניווערסאלע מאגאזינען אין פראנקרייך „גאלערי לאפאיעט" האט אפגערופען אלע בעשטעלונגען אין דייטשלאנד, וואס ד־האבען בעטראפען א סומע פון צעהנדליגער מיליאן פראנק. דעם דאזיגען ביישפיל האט נאכגעפאלגט דער אנדערער גרויסער מאגאזין „באן מארשע". די פעדעראציע פון די פראנצויזישע האטעל-אינהאבער, זעהר א מעכטיגע ארגאניזאציע, האט פערעפענטליכט א רעזאלוציע מיט א רוף צו באיקאטירען דייטשע סחורות. אנ'ענהליכען בעשלוס האט אנגענומען די פעראייניגונג פון פראנצויזישע יובעלירען און זייגער-מאכערס, וועלכע בעשטעהט אין גרעסטען טייל פון יודען. אלע בעשטעלונגען פון אט די צווייגען וועלען איצט געהן אין דער שווייץ און אין דער טשעכאסלאוואקיי.

99 פראצענט פון די פאריזער קירזשנערס זענען יודען. אין דער דאזיגער קארפאראציע האט מען אפילו נישט אנגענומען קיין רעזאלוציע. מ'איז אין דער שטיל געקומען צו א הסכם: באלד ווי עס האבען זיך אנגעהויבען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד, האבען די קירזשנער אנגעהויבען א באיקאט פון די דייטשע סחורות און דערפון ליידען שוין שטארק די לייפציגער אינדוסטריעלער.

די פוטער-אינדוסטריע איז איינע פון די מעכטיגסטע אין פאריז, די יעהרליכע אומזאצען איהרע זענען זעהר גרויסע. דאס פוטער קומט אן אין א רויהען צושטאנד פון קאנאדע און רוסלאנד. די פאריזער פוטער-הענדלער שיקען די רויהע סחורות קיין לייפציג אויף צו באארבייטען. דארט זענען פערהאן גרויסע ספעציאליסטען. אין פראנקרייך גופא ווערען בעארבייט בלויז די בילינגע סארטען. דאס יאהר, האט ערקלערט א בארימטער קירזשנער פאר א זשורנאליסט, וועט קיין איינציג פעלכעל נישט ארייגפאלען קיין לייפציג. איהר ווייסט, האט ער געזאגט, וואספער היזק דאס איז פאר לייפציג, דאס איז מינימום פופציג מיליאן פראנק.

א חוץ דעם ד־האט דער לייפציגער פוטער-מארק צוגעצויגען פון אלע עקען פון איירופע פוטער-סוחרים. וועלכע זענען אין כמעט הונדערט פראצענט געווען יודען. היינטיגעס יאהר וועט קיינעם פון זיי אפילו נישט איינפאלען צו קומען אויף דער מעסע. געווינען דערפון וועלען די לאנדאנער סוחרים.

די פילם-ביוראס האבען זיך פערשטענדיגט און קיין איין דייטשער פילם וועט אין פאריז מעהר נישט דעמאנסטרירט ווערען. אין די קליינע קינאס, וועלכע האבען זיך ספעציאליזירט אויסשליסליך אויף קינא-כראניק, איז ווי נאר מען בעווייזט די דייטשע פאראדען, ווי נאר סען דערזעהט אויפן עקראן די ברוינע העמדלעך, הויבט דער גאנצער זאל אן צו פייפען און צו געוואלדעווען. דאס איז אלץ זעהר כאראקטעריסטיש פאר די אלצייטיגע פראנצויזישע שטימונגען.

די אינהאבער פון די קאנפעקציע-געשעפטען, וואס דער גרעסטער טייל פון זיי זענען יודען, קויפען איצט נישט קיין בילינגע דייטשע סחורות און האבען אפגערופען אלע געמאכטע בעשטעלונגען. א גרויסע פערלייכטערונגען איז דאס פאר דער פראנצויזישער טעקסטיל-אינדוסטריע, פאר די פאבריקאנטען פון ליל, רובע און טורקואן. אין די רעסטאראנען האט מען שטארק רעדוצירט דעם געברויך פון מינכענער ביר, וואס איז לעצטענס שטארק רעקלאמירט געווארען. שטארק געפאלען איז אויך די צאהל טוריסטען פון פראנקרייך קיין דייטשלאנד.

אויף די פענסטער פון די מאגאזינען, וואס האנדלען מיט טריקאטאזש-אויסארבייטונגען קאן מען זעהן אזעלכע אויפשריפטען: „פארשטעהער פון די דייטשע פירמעס ווערען נישט אויפגענומען". ארימע פארשטעהער פון די דייטשע פירמעס... עס גייט אין דעם, וואס דער גו-עספער

(קארעספאנדענט פון פאריז)

פיל זייערער זענען יודען. עס איז אנ'איראניע פון גורל, וואס גראד זיי זענען געפאלען די ערשטע אלס קרבנות פון באיקאט. אין דער אמת'ן קלויבט זיך סיי ווי קיינער פון זיי נישט צוריק קיין דייטשלאנד, פארוואס — דאס איז יעדען פערשטענדליך.

נאך א כאראקטעריסטישער פאל. די גרויסע דייטשע פערלעגער האבען פונאנדערגעשיקט צו זייערע דייטשע קאלעגען טעלעגראמעס מיט בקשות זיך אנטקעגנצושטעלען די „פאלשע" קלאנגען, וואס ווערען כלומרשט פערשפרייט אין אויסלאנד וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. די דעפעשען זענען אנגעקומען פונקט אין סאמע ברען פון היטלעריסטישען טעראר, וואס אלע האבען געענטפערט איז שווער צו דערגיין, אבער איינער פון זיי, א גוט בעקאנטער פערלעגער, האט אויף א דעפעשע געענטפערט מיט א דעפעשע, וואס האט ענטהאלטען בלויז צוויי ווערטער, אבער אזעלכע, וועלכע עס איז גארנישט מעגליך צו ברענגען אין דרוק. דאס אינטערעסאנטסטע איז דערביי, וואס דער פאריזער פערלעגער איז דווקא א קאטאליק...

די קאטאליקען און בעזונדערס די קאטאלישע גייסטליכע האבען אין די טעג בעוויזען פיל הארץ פאר דער יודישער זאך. דער פאריזער בישאף קארדינאל ווערדיע האט זיך געווענדעט צו די קאטאליקען זיי זאלען מתפלל זיין פאר די אונטערדריקטע יודען. אויף די פראטעסט-מיטינגען זענען ארויסגעטרעטען פיל פארשטעהער פון קאטאלישע גייסטליכע. די אוואציעס מיט וועלכע מען האט זיי אויפגענומען, וועלען געוויס בלייבען אלס די שטארקסטע ערינערונגען אין זייער לעבען.

אין יודישען קווארטאל פון פאריז, וואס ציהט זיך פון ראטהויז ביז צום פלאץ פון דער רעפובליק, קאן מען די שפורען פון באיקאט אנטרעפען אויף יעדען שריט. אט זענען אפישען מיט ריזיגע אותיות: „יודען ווערען פערפאלגט אין דייטשלאנד! אלע צום פראטעסט-מיטינג!" אין אנ'אנדער ארט זעהט מען צוויי שלאנגען איבערגעפלאכטען מיט א האקענקרייץ און מיט דער אויפשריפט: „באיקאטירט די דייטשע סחורות!" אין אלע פענסטער פון די מאגאזינען געפינט מען אויפשריפטען פון ענהליכען זין און אפעל. די באיקאט-קאמפאניע בעגעגענט אין פראנקרייך דעם אלגעמיינעם מיטגעפיהל. ס'איז איבעריג צו זאגען, אז אויך אהן די לעצטע אנטיסעמיטישע עקסצעסען האט דאס פראנצויזישע פאלק געפיהלט אנ'אנטיפאטיע צו דייטשלאנד. אין פראנקרייך האט מען נאך נישט פערגעסען דעם קריג און די מלחמות, וואס זענען געווען מיט דייטשלאנד פאר דעם וועלט-קריג.

אבער דווקא צוליב דער אלטער שנאה, דווקא צוליב דעם וואס די דייטשען רעגירען קרענקליך אויף דעם, וואס עס קומט פאר אין פראנקרייך, האט מען אין פאריז זיך בעמיהט נישט צו שאפען קיין אינצידענטען, ווייל דאס קאן ברענגען צו דראמאטישע אינצידענטען. די רעגירונג האט פערוועהרט דעריבער גאסען-דעמאנסטראציעס און האט אנגענומען אויסערגעוועהנליכע מיטלען צו פערהיטען די דייטשע געזאנדשאפט.

איצט ווערט זיך די גאנצע וועלט איבערצייגען, וואס עס שטעלט מיט זיך פאר דאס „ערוואכענדע דייטשלאנד",— זאגען מיט סאטיספאקציע די פראנצויזען. צי פערדינט סימפאטיע און הילף א רעזשים, וואס כאפט זיך צו מיטעלאלטערליכע מעטאדען פון אפרעכענען זיך מיט יודען? וואס וועלען איצט זאגען די ענגלישע און די אמעריקאנישע גערמאנאפילען, וועלכע האבען געהאלטען אין איין פארווארפען פראנקרייך איהר אימפעריאליזם? אנ'ענטפער איז שוין געגעבען געווארען: אין משך פון בעציילטע וואכען האט דייטשלאנד אין דער וועלט פערלוירען דאס, וואס עס האבען מיט אזא שוועריגקייט ערווארבען פאר'ן לאנד אזעלכע מענער, ווי עבערט, ראטענאו און שטרעזעמאן.

א. ס-ד.

וואהנזיניגע דאקטרין פון ראסען-ריינקייט

ארטיקעל פון א פוילישען געלעהרטען געגען פערניכטונג פון די וויסענשאפטס-לייט אין דייטשלאנד

צו די געציילטע שטימען פון פראטעסט מצד מענשען פון דער קונסט און וויסענשאפט אין פוילען געגען די מעשים-תעתועים, וואס ווערען אפגעטון אין דייטשלאנד, געהערט די שטים פון פראפעסאר שימאנאווסקי אין „ראבאטניק". אין אנ-ארטיקעל, וואס איז די טעג געווען אפגעדרוקט אין דער צייטונג פון די פוילישע סאציאליסטען, שרייבט פראפ. שימאנאווסקי:

אויף דער גאנצער ליניע האט זיך צופלאקערט דער קאמף פון בעוואפענטע באנדעס געגען רוהיגע בירגער. אלס קרבנות פון דעם קאמף זענען געפאלען סאציאליסטען און קאמוניסטען אלס די הויפט-פאליטישע געגנער. דען די יודען אלס זייערע כלומרשטע העלפער און אין דער ווירקליכקייט אלס קאנקורענטען, מיט וועלכע די געוואלדטאט קאן זיך לייכט אנ'עצה געבען. ענדליך פאציפיסטען און דעמאקראטען בכלל, זשורנאליסטען און ליטעראטען, וועלכע האבען אין ווארט און מיט דער פעדער בעפעסטיגט די דייטשע רעפובליק.

דער קאמף געגען די יודען ווערט געפיהרט אונטער דער לאזונג פון עפעס א וואהנזיניגער דאקטרין פון „ראסען-ריינקייט". די דערשטיקונג פון דער יודישער ראסע דארף בעפרייען פון יודישען יאך און איבערהאנד די דייטשע ראסע. אין אנהויב האט זיך די דאזיגע אקציע בעהאלטען אין די ראהמען פון די איינפאכע עקאנאמישע אינטערעסען פון קליינעם און הענדלער פון מיטעלען בירגערטום אויסמיידענדיג די פעסטונגען פון קאפיטאל, די באנקען און די גרויסע אונטערנעהמונגען.

אין דער לעצטער צייט איז אבער די אקציע אריבער אויף וועגען, וואס זענען נישט נאר געפעהרליך פאר דייטשלאנד, נאר פאר דער גאנצער וועלט: די רעגירונג פון היטלער'ן האט בעשלאסען אפצוזייגען די אוניווערזיטעטען און האט אנגעהויבען סיסטעמאטיש ארויסצווארפען דעם יודישען עלעמענט פון די פערנומענע פאסטענס זייערע. געלעהרטע מיט א וועלט-רוהם, דער כבוד פון דער דייטשער וויסענשאפט, ווערען ברוטאל ארויסגעווארפען אדער אין בעסטען פאל בעקומען זיי אהנטערמיניגע אורלויבען. מענשען, וועלכע האבען זייער לעבען פערבראכט אין פרוכטבארער וויסענשאפטליכער ארבייט, וועמענס געדאנקען עס זענען אין גרעסטען טייל פאלען נישט ארויס איבער דער שוועל פון זייערע קאבינעטען אדער לאבאראטאריעס מוזען פערלאזען זייערע ארבייטס-ווארשטאטען.

איך דארף נישט אנגעבען קיין נעמען, כדי נישט צו ברענגען קיין גרעסערע פערפאלגונגען אויף די קרבנות פון סיסטעם. ווייל די דייטשע רעגירונג האט נישט קיין שום אילוזיעס בנוגע דעם איינדרוק, וועלכע איהרע טאטען רופען ארויס אין דער ציוויליזירטער וועלט און זארגט געטריי, אז וואס ווייניגער ידיעות זאלען אריבערקומען אין אויסלאנד. די רעגירונג שטעלט זיך נישט אפ אפילו פאר אויסאיבען א דרוק אויף דער פריוואטער קארעספאנדענץ, מיט דער הילף פון אונפערשעהמטע ביז נאיווקייט הכחשות בעמיהט זי זיך צו פערהוילען דעם אמת. דערפאר איז נישט מעגליך זיך צו אריענטירען אין דער גרויס פון דער קאטאסטראפע. וואס איז געפאלען אויף דער דייטשער וויסענשאפט דורך בעזייטיגען מענשען, וועלכע ס'איז נישטא מיט וועמען צו פערטרעטען. קיין שום פיינד, קיין אקופאנט וואלט נישט געקאנט אפטון דער דייטשער וויסענשאפט און קולטור קיין גרעסערע עוולה.

די ירידה פון דער דייטשער וויסענשאפט איז אנ'עוולה פאר דער גאנצער וועלט, ווייל די וויסענשאפט איז אנ'אינטערנאציאנאלע ווערט-ערשיינונג. די פערפאלגונג פון דער וויסענשאפט טראגט אריין א קאמף און שפאלטונג אין א געביט פון שעפערישער מענשליכער ארבייט, וואס קאן זיך ענטוויקלען בלויז אין דער בעדינגונג און דער אטמאספערע פון רוה. מיר האבען אלע איבערגעלעבט דעם פעריאד פון צוריסענקייט אין דער וויסענשאפט בעת דעם וועלט-קריג, ווען עס האט אויפגעהערט די הארמאנישע צוזאמענארבייט פון די געלעהרטע, ווען אקאדעמיעס האבען אויסגעשטראכען פון דער רשימה פון זייערע מיטגליעדער פארשטעהער פון אנדערע פעלקער און אינטערנאציאנאלע צוזאמענפאהרען זענען געווארען אנ'אבסורד. איצט האבען ערשט געגומען זיך היילען די אלטע וואונדען און ווידער פאלען נייע קלעפ און עס עפענען זיך נייע תהום'ען. צווישען די בעזייטיגטע דייטשע פראפעסארען געפינען זיך מענשען געלעהרטע, וואס זייער רוהם גרייכט ווייט אויסער די גרעניצען פון דייטשלאנד, וועלכע האבען ארייגעבראכט אוצרות אין דער קולטור פון דער גאנצער וועלט עס זענען פערהאן לאורעאטען פון נאבעל-פרייז, ווי איינשטיין, דער גרעסטער מאטעמאטיקער און פילאזאף פון אונזער צייט. עס זענען אויך פערהאן קאנדידאטען אויף צו בעקומען דעם פרייז. די וועלט קאן נישט שווייגען לגבי אזא ציגישען וואנדאליזם. די פארשטעהער פון דער וויסענשאפט מוזען ווארפען אויף דער וואגשאל זייער וואגיג ווארט. אין דער צייט פון קריג האבען זיך די דייטשען בעוועהרט געגען פארוואורף פון בארבארישקייט דורך די ענונציאציעס פון זייערע פראפעסארען. זאלען איצט די געלעהרטע פון דער גאנצער וועלט ארויסזאגען א פעראורטיילונגס-ווארט געגען דער דייטשער דיקטאטור.

דאס פאלען פון דייטשען עקספארט

בעריכט פון די דייטשע האנדעלס-קאמערען

„פאסישע צייטונג" ברענגט אנ'אויסצוג פון די לעצטע בעריכטען פון די האנדעלס-קאמערען אין די צענטראלע דייטשע אינדוסטריעלע ראיאנען. צום בעריכט גיט די צייטונג צו די פאלגענדע קורצע, אבער פיל-זאגענדע בעמערקונג:

„אין בעריכטס-פעריאד זענען געשטיגען די עקספארט-שוועריגקייטען. דאס ערקלערט זיך דער עיקר דערמיט, וואס א רייהע אייראפעאישע לענדער, וואוהין עס פלעגט גיין דער דייטשער עקספארט, מאכען איצט גרויסע שוועריגקייטען פאר דעם אימפארט פון דייטשלאנד".

נעהמענדיג אין אכט דעם איינגעהאלטענעם טאן פון די בעריכטען פון די האנדעלס-קאמערען און פון דער דייטשער פרעסע דארף מען מאכען דעם אויספיהר, אז אין דער ווירקליכקייט האט זיך די לאגע פון דייטשען עקספארט זעהר שטארק פערערגערט.

מען דארף נאך נעהמען אין בעטראכט, אז די אנטי-דייטשע באיקאט-בעוועגונג האט זיך פאקטיש אנגעהויבען ערשט אין דער צווייטער העלפט מערץ. א חוץ דעם האט מען אין מערץ ארויסגעפיהרט סחורות אויפ'ן גרונד פון אפמאכען, וואס זענען געשלאסען געווארען נאך פריהער. די ווירקונג פון באיקאט וועט מען אין דייטשלאנד אנהויבען פיהלען ערשט פון דער צווייטער העלפט אפריל און פון מאי. לויט די מיטטיילונגען פון די אויסלענדישע בלעטער איז צו זעהן, אז אין דער לעצטער צייט נעהמט דער באיקאט פון דייטשע סחורות אן אין פראנקרייך, ענגלאנד, אמעריקא, בעלגיען און א רייהע אנדערע לענדער זעהר א שטארקען כאראקטער.

די זעלבע „פאסישע צייטונג" טיילט מיט, אז לעצטענס האט זיך אין האמבורג שטארק פערקלענערט די בעוועגונג פון דייטשע האנדעלס-שיפען. די צייטונג שרייבט גארנישט וועגען די סיבות פון דער דאזיגער ערשיינונג. אבער עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז דער פערקלענערטער האנדעלס פערקעהר אויף די שיפען איז א רעזולטאט פון באיקאט, וואס ווערט געפיהרט געגען די דייטשע אויסארבייטונגען.

פון די געבראכטע פאקטען איז צו זעהן, אז דער האנדעלס-בילאנס פון דייטשלאנד האט זיך איצט בעדייטענד פערערגערט. מ'דארף אבער רעכענען, אז אויך אנדערע פאזיציעס אין אלגעמיינעם דייטשען בילאנס האבען שטארק געליטען. עס איז בעקאנט, אז אין דייטשען בילאנס פערנעהמען אנ'אנגעזעהען ארט די איינקונפטען פון רייזענדער, טוריסטען, קוראָרט-געסט א.א.וו. אין די נאהענטסטע חדשים וועט אהן צווייפעל אויך דער דאזיגער איינקונפט שטארק פאלען.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

מיטוואָך 19 כג ניסן תרצ"ג

אַפּריל

זון־אויפגאַנג 4.32
זון־אונטערגאַנג 6.40

פון האַנדעלס-געריכט

קרעדיטאָרען פון לאָדזער האַנדעלס-באַנק אַפּעלירען געגען רעגולאַציע-אָפּמאַך

אין שייכות מיט דעם אופּדלאַשטש פון דער פירמע „וואָלף בער־גער" (פּאָמאַרסקאַ 25), האָט דער קרעדיטאָר בעריש בוימגאַלד פון קאַליש זיך געווענדעט מיט אַן אָנקלאַגע צום אַפּעלאַציע־געריכט געגען דער דעציזיע, נישט אַיינצוציהען זיין חוב פון 10 טויזענד זל. אין דער חובות־רשימה.

די אָנקלאַגע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

* * *

די פירמע „י. ל. שיינפּאַרבער" (פּאָלנאָצנאַ 24) וועלכע האָט בעקומען אַ „נאַדזאָר" אויף 3 חדשים, האָט זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ רעגולאַציע־פאָרשלאַג פון 40 פּראָצענט. אויסצוצאָהלען אין 4 ראַטעס.

דער ענין וועט בעטראַכט ווערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון האַנדעלס־געריכט.

* * *

אין שייכות מיט דעם רעגולאַציע־אָפּמאַך פון דער האַנדעלס־באַנק מיט די קרעדיטאָרען, האָט אַדוו. מאַנטלאַק, דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע אַ־טור וואָוטקע אַריינגעטראָגען אַ ביטע, אַז ס'געריכט זאָל אַרויסגעבען די מאָטיווען פון דער רעגולאַציע־דעציזיע, מחמת די פירמע וואָוטקע האָט בדעה אָפּצוגעבען אַן אַפּעלאַציע.

אַן ענהליכע ביטע האָט אויך אַריינגעטראָגען אַדוו. סקאָביטשעווסקי, דער בעפולמעכטיגטער פון העלענא אַסטעראַן.

גרויסע פּראָטעסט-מיטינגען

געגען די טעראָר-מעשים בנוגע יודען און אַרבייטער

ביי די לינקע „פּועלי־ציון"

נעכטען נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג, איינגעאָרדענט פון די לינקע „פּועלי־ציון" אין שטאָט־ראַט־זאַל, געווידמעט די בריטאַלע היטלערישע מעשים געגען די יודען און אַרבייטער אין דייטשלאַנד.

ביי אַן איבערפולטען זאַל עפענט ה' ערעלמאַן דעם פּראָטעסט־מיטינג. ס'רעדען די ה"ה סטאָלאַרסקי און בראַנד.

ס'ווערט צום סוף אָנגענומען אַן ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציע אין גייסט פון די געהאַלטענע רעדעס. די פערזאַמלונג פּראָטעסטירט ווי אַמשאַרפסטען געגען די אומ־הערטע ווילדע־ליכע מעשים פון די היטלערישע באַנדעס, און שיקט איבער אַן אויפמונטערונגס־גרוס דעם דייטשען אַרבייטער־קלאַס.

ביי די רעכטע „פּועלי־ציון"

אין פילהאַרמאָניע־זאַל איז נעכטען פאָרגעקומען אַ גרויסער אַנטי־היטלער מיטינג פון די רעכטע „פ. צ." ה' ל. לעווין עפענט דעם מיטינג און שטעלט זיך אָפּ אין קורצע ווערטער וועגען די גרוילטאַטען, וואָס שולדיגען אויף אונזער געמיטער, און לאָזען אונז נישט רוהען ביז וואַנען דער היטלער־קאָשמאַר וועט נישט פערשווינדען.

ד"ר א. טאַרטאַקאָווער זאָגט: מיר פּראָטעסטירען געגען סיסטעם, וואָס הערשט אין דייטשלאַנד. עס קומען פאַר זאַכען, וואָס זענען אומ־מעגליך אין דער קולטור־וועלט, ווייל דאָס דראָהט מיט אונטערגאַנג. מען האָט אונז יודען אַמאָל אין שפּאַניען פערפאָלגט און דאָך איז שפּאַניען צו־בראָכען געוואָרען, פּונקט אַזוי וועט אויך דאָס איצטיגע דייטשלאַנד צובראָכען ווערען.

דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון די קלאַסען־פאַר־איינען ה' וואַלטשאַק פון „פ.פ.ס." שילדערט וועגען דעם, וואָס יודען האָבען געליטען אין קאָנגרעס־פּוילען צוליב די צאַרישע סאַטראַפּען. יודישע פאַר־ראַמען זענען פאַר אונז נישט קיין נייעס. מיר ווייסען אַלעס דאָס וואָס די יודען אין דייטשלאַנד ליידען. דער־בער פיהלען מיר מיט אייך, יודען.

די אַלע מערדערייען זענען אַ פּועל יוצא פון דער וועלט־מלחמה, ווייל מען האָט געטיילט אַדערס פאַר הרג'ענען איין ברודער דעם צווייטער ברודער.

מיר האַלטען, אַז אונזער מלוכה דאַרף בע־שיצען אונזערע בירגער, סיי יודען און פּאָלאַקען.

צום סוף האָבען גערעדט די ה"ה: קרוי און לאַנדוי.

געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאַנד

פּראָטעסטירט מכבי-צוזאַמענפאָהר אין לאָדז

די טעג איז אין לאָדז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די מכבי־קלובען פון לאָדזער קרייז. צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 30 דעלעגאַטען פון 13 קלובען. אַלס פּרעזידענט איז געוועהלט געוואָרען ה' ק. אייגער פון זגעזש.

דער צוזאַמענפאָהר האָט בעטראַכט אַ רייה אַקטועלע פראַגען פון יודישען ספּאָרט־לעבען און האָט צווישען אַנדערען בעשלאָסען צו שאַפען אַ „ספּאָרט־אויסצייכנונג פון מכבי". די אויסצייכנונג וועט אַרויסגעגעבען ווערען ספּאָרטסלייט, וואָס וועלען, אַ חוץ זייערע פעהיגקייטען אויפן געביט פון ספּאָרט, אויך אַרויסווייזען בעוואוסטזיין און קענטעניש אין יודישע ענינים בכלל, און יודישער געשיכטע א. צ.

דער צוזאַמענפאָהר האָט זיך אָפּגערופען אויף די געשעהענישען אין דייטשלאַנד, אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וואָס פּראָטעסטירט געגען די יודען־רדיפות און שיקט איבער אַ גרוס צו די מכבי'ער אין דייטשלאַנד.

אין דער נייער עקזעקוטיווע, וואָס איז דורכן צוזאַמענפאָהר געוועהלט געוואָרען, זענען אַריין די ה"ה: ד"ר גייצער, שוועטער, ד"ר ל. זילבערשטראָם, זיידלער, אינוש, חייקין, סעגאַל, אינוש, ראָזענטאַל, ד"ר סאַרנע און ה' ליכטענשטיין וספּעציעל פאַר די ענינים פון כפר המכבי). אין דער עקזעקוטיווע זענען אויך פערטרעטען פאָרשטעהער פון וו.י.ז.אָ. און פון הכּוח.

„הייל היטלער" אין אַשענק,

ווער ווייסט אָבער, צי מ'וועט דעם געליטענעם קאָנען אויסהיילען?

(א) אין דער ביר־שענק פון פּיאָטראָווסקי (פּרינצישפּאַלנע גאַס) איז נעכטען פאָרגעקומען אַ בלוטיג געשלעג, אין רעזולטאַט פון וועלכער עס איז שרעקליך צושלאָגען און צושטאָכען געוואָרען איינער פראַנצישעק טאַרגאָווסקי (פון וויעשבאָווא נומער 81).

דער פאַרלויף פון דער געשיכטע איז אַזאַ:

די דריי דייטשען: פּאַוועל שלענדער (פּרינצישפּאַלנאַ 15) און די ברידער ריינהאָלד און אָטאָן קאָך (אָקשעיאַ 14) זענען געזעסען ביי אַ טישעל, געזופט ביר און געשמועסט אויף דייטש וועגען די פערהעלטנישען אין דייטשלאַנד.

ביי אַ צווייט טישעל איז געזעסען דער אַנגערופענער טאַרגאָווסקי, און בעת די דייטשען האָבען אויסגערופען „הייל היטלער", האָט ער אויפגעפאָדערט די דריי הימישע היטלעריסטען זיי זאָלען אויפהערען רעדען אויף דייטש און מאַכען פּראָוואָקאַציע־אויסרופען.

דערויף האָבען זיך די דריי דייטשען אַ וואָרף־געטון אויף טאַרגאָווסקין און איהם אַזוי צושלאָגען און צושטאָכען, אַז מ'האָט איהם אין אַ שווער'ען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

פּאָליציי האָט די כוליגאַנעס אַרעסטירט.

אַן איפּערזיכטיגער „יונגערמאַנטשיק"

שיסט אין קאָפּ אַריין זיין 42-יאָהריגע קאַכאַנקע

(א) דער 61־יאָהריגער מאַריאַן סאָלאַרעק (פון פּרינציפּאַלנאַ 44) איז אין דער היגיזכט פון „ליבע און ליידענשאַפט" אַ גאַנץ האָפּערדיגער מאַנספּערשוין, און ער איז דעריבער געוואָרען אַ גאַנצער שמעלקע מיט זיין 42 יאָהריגע שכנה, אַננאַ קאַרטשעווסקאַ, וועלכע האָט זיך צו איהם אַריינגעצוינגען וואוינען...

די לעצטע אָבער איז אַ גרויסע קאָקעטקע. פערדרייט די קעפּ פערשידענע מאַנספּערשוינען, און דאָס האָט אַזוי פערדראָסען סאָלאַרעק'ן, אַז ער האָט נעכטען, ביי מיטאָג, געשאָסען אין זיין געליבטער און פערוואונדעט איהר אין קאָפּ.

זי האָט מען צוגענומען אין שפּיטאַל, און איהם — אין טורמע.

דערמאָהנונג פון פינאַנץ-מיניסטעריום

וועגען אָפּשאַצונגען פון שטייערן

(2) די לאָדזער פינאַנץ־קאַמער האָט נעכטען בעקומען אַ דערמאָהנונג פון פינאַנץ־מיניסטעריום בנוגע דער פעראַנטוואָרטליכקייט פון די שטייער־צאָהלער פאַרן אַריינפיהרען די פינאַנץ־מאַכט אין טעות'ן בעת'ן פעסטשטעלען שטייער־אָפּצאָהלונגען.

פאַר אַזאַ בכיוון'דיגען אַריינפיהרען די שטייער־מאַכט אין אַ טעות, וועט דער שולדיגער דאַרפען בעצאָהלען פון 5 ביז 25 מאָל אַזוי פיל, וויפיל דער חילוק פונם פאַלש אָנגעגעבענעם ביזן ווירקליכען שטייער וועט בעטרעפען.

אַרבייטער קלאָגען זיך

(2) אין די היגע פּראָפעסיאָנעלע אַרבייטער־פעראיינען קומען אָן מעלדונגען וועגען מיסברויכען, וואָס עס בעגייען לגבי זיי פאַבריקאַנטען, און וועלכע בעשטייען אין דעם, אַז זיי, די פאַבריקאַנטען הייסט עס, האַנאָרירען דעם נייעם לוין־טעריף בלויז לפנים, אָבער נישט אין דער ווירקליכקייט.

אין שייכות מיט די אָנקלאָגעס ווענדען איצט די אַרבייטער־אָרגאַניזאַציעס ספּעציעלע דעלעגאַטען אין די פאַבריקען, כדי אדורכצופיהרען אויספאָרשונגען.

אין יעדען פאַל פון פעסטשטעלען מיסברויכען, וועלען די ענינים איבערגעגעבען ווערען אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט, און די שולדיגע פאַבריקאַנטען וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

הזכרות אין די שולען

נאָך די נשמות פון די אומגעקומענע יודען אין דייטשלאַנד

(2) נעכטען זענען אין אַלע יודישע שולען און בתי־מדרשים פאָרגעקומען הזכרות נאָך די אומגעקומענע יודען אין דייטשלאַנד.

אַ רייה כלל־טוער האָט דערנאָך געהאַלטען געלעגענהייט־רעדעס וועגען די מורא'דיגע רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד, און אויפגעפאָדערט דעם יודישען עולם צו באַיקאָטירען די דייטשע סחורות.

די רעדנער האָבען גלייכצייטיג אויפגעפאָדערט צו בעגרעניצען זיך מיט באָיקאָט, און נישט בענוצען זיך מיט טעראָר־אַרויסטרעטונגען.

זיי האָבען גלייכצייטיג פּראָטעסטירט געגען די בעהויפּטונגען, אַז די נישט לאַנג צוריק פאָרגעקומענע עקסצעסען געגען דייטשע אינסטיטוציעס און אויסנאַבען, זאָלען האָבען אָרגאַניזירט די יודען.

ליקווידירט דעם שטרייק אין טאָמאַשאָווער פאַבריק

פון סינטעטישע זייד

דער שטרייק אין דער פאַבריק פון קינסטליכע זייד איז ליקווידירט געוואָרען.

קאָנצערט־דירעקציע: אַלפרעד שטרויך.

נאַרוטאָוויטשאַ 20 זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

זונטאָג, דעם 30־טען אַפּריל 1933, 30 8 אָוועגד

14טער מייסטער=קאָנצערט

Bronisław HUBERMAN

קעניג פון די פידלער.

ביים קלאַוויר: ZYGFRYD SCHULTZE

פּראָגראַם:

Hendel: Sonata; Brahms: Sonata G-dur; Czajkowski: Koncert skrzypcowy; Szymanowski: Nokturn; Brahms-Joachim: Taniec Węgierski

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

די פאַבריקען אַרבייטען שוין

(2) נעכטען שוין, גלייך נאָך די קריסטליכע חגאות, האָט זיך אָנגעהויבען די אַרבייט אין די פאַבריקען.

עס זענען געווען טעטיג די גרויסע, מיטעל־ און קליינע פאַבריקען.

קינדער אין די שולען

(2) נעכטען האָבען זיך געענדיגט די יום־טוב־פעריען אין די פאָלקס־שולען און מיטעל־שולען.

פון היינט אָן הויבען זיך אָן נאָרמאַל די למודים אין אַלע שולען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) קאַצפּערקעוויטש (זגערזשער 54), שיטקעוויטש (קאָפּערניק 26), זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), סאָקאָלעוויטש (פּשעיאַזד 19), ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָ־א (11 ליסטאָפּאַדאַ 86).

א געגען-טיפוס-אַקציע ביי דער שול-יוגענד

(2) אין די לעצטע וואָכען האָט דאָס קוראַטאָריום מאַכט בהסכם מיט דער געזונדהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט און דער קראַנקען־קאַסע אָנגענומען אַ פּראָגראַם פון אַ ברייטער אַקציע געגען דער טיפוס־עפּידעמיע צווישען דער שול־יוגענד.

אַלע שול־קינדער וועלען געמאַכט ווערען 3־מאָהליגע געגען־טיפוס־איינשפּריצונגען.

עס האַלט שמאָל מיט די סעזאָן-אַרבייטער

(2) נעכטען פאַרמיטאָג איז אין מאַגיסטראַט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען אַ דעלעגאַציע פון סעזאָן־אַרבייטער מיט'ן שטאָט־פּרעזידענט ושעמיענצקי.

אויף דער פאָדערונג פון דער דעלעגאַציע וואָס שטעלער אַנצוהויבען די סעזאָן־אַרבייטען, האָט דער שטאָט־פּרעזידענט געגעבען אַ רייה אויפקלערונגען, אַז די בעמיהונגען ביי דער צענטראַל מאַכט אין וואַרשע וועגען אַ רעגירונגס־סובווענץ האָבען דערווייל געהאַט אַ קאָמפּע פּעולה, און אַז דער מאַגיסטראַט גופא איז שטאַרק פעראָרימט...

ער האָט צ. א. דערקלערט, אַז ער וועט היינט ווענען דעם ענין האָבען אַ קאָנפערענץ מיט'ן וואָיעוואָדע ה' האַוקע־נאָוואַק און עס וועלען געמאַכט ווערען ווייטערדיגע פּרובען צו אינטערווענירען ביי דער צענטראַל־מאַכט.

זעלבסטמאָרד

(2) אויף וושעשניעווסקאַ־גאַס האָט נעכטען אויסגעטרונקען אַ גרעסערע דאָזע זאַלץ־וואַסער די 23־יאָהריגע היימלאָזע מאַריאַ באָראָווסקאַ.

פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

די סיבה — מאַנגעל אין מיטלען צום לעבען.

„וואס ווילען מיר אין ארץ־ישראל“

רעפעראט פון ארץ־ישראל'דיגען ארבייטער־פיהרער ד. בן־גוריון.

די ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל, האָט שביעי של פסח איינגעאָרדענט אין „סקאלא“־טעאַטער אַ פייערליכע אַקאַדעמיע לכבוד דעם יודישען אַרבייטער־טוער אין ארץ־ישראל, פאָרזיצער פון „הסתדרות העובדים“, ה' ד. בן־גוריון, וועלכער ווילט איצט אין פוילען.

כדי צו בעגריסען דעם חשוב'ען אַרבייטער־טוער האָט זיך אין סקאלא־טעאַטער פערזאַמעלט אַן אומגעהויער גרויסער עולם פון אַלע שיכטען פון דער יודישער געזעלשאַפט.

די אַקאַדעמיע האָט געעפענט ה' לייזער לעווין, וועלכער האָט בעגריסט דעם גאַסט אין נאָמען פון דער פעראייניגונג פון דער ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל. דאַן הויבט אָן ה' בן־גוריון זיין רעפעראַט.

איך בין נישט געקומען איצט צו אַגיטירען פאַר ארץ־ישראל

הויבט אָן דער רעדנער, ליידער אַגיטירט דאָס יודישע לעבען שוין אומעטום צופיל פאַר ארץ־ישראל. דאָך נישט געווען אין דער געשיכטע אַזאַ קריזיס און חורבן, וואָס לעבט איבער איצט דאָס יודישע פאָלק. די איינציגע האָפנונג פאַר צעהנדליגער און הונדערטער טויזענדער יודען איז איצט געבליבען ארץ־ישראל. אַמאָל איז א"י געווען אַ נאַציאָנאַלע האָפנונג, אַ האָפנונג אויף דער צוקונפט, איצט איז עס געוואָרען אַ האָפנונג נישט פאַר דער צוקונפט, נאָר פאַר איצט — נישט פאַר'ן פאָלק, נאָר פאַר זיך אַליין, פאַר דער אייגענער עקזיסטענץ. הונדערטער, טויזענדער יודען ווילען הערען, אַז מ'זאָל זיי זאָגען וועגען דעם ווי אַזוי מ'קומט קיין ארץ־ישראל. ס'איז אָבער פאַר אַ פעראַנטוואָרטליכען פיהרער נישט לייכט צו זאָגען דעם אמת וועגען לאַנד. דאָס איז אַ טראַגישע פראַגע, וועלכע מוז אָבער האָבען אַן אָפענעם ענטפער.

מיט 7 — 8 יאָהר צוריק האָט ארץ־ישראל איבערגעלעבט אַ מוראדיגען קריזיס

טויזענדער יודישע אַרבייטער זענען געווען אַרבייטסלאָז דורך קנאַפע 2 יאָהר און האָבען ממש געהונגערט. טויזענדער מענשען זענען מיט ענטוישונגען אַוועק פון לאַנד, מיט פערביטערונג און מיטגעטראָגען האָס מיט זיך געגען ציוניזם, און דעמאָלט זענען די פעראַנטוואָרטליכע פיהרער אין לאַנד געשטאַנען און גערופען „פערלירט נישט דעם מוט“, דאָס וועט פעראיבערגעהען. מיט 4 יאָהר צוריק האָבען מיר אין ארץ־ישראל ווידער איבערגעלעבט אַ קריזיס. דאָסמאָל שוין נישט קיין עקאָנאָמישען, נאָר אַ בלוטיגען אָנפאַל, וואָס האָט געדראָהט אונטערצוברענגען דעם גאַנצען ישוב. אויך דעמאָלט האָבען מיר גערופען צו מוט און אויסדויער. מ'דאַרף געדענקען, אַז ס'האַנדעלט זיך נישט אין לאַנד וועגען די 200 טויזענד יודען, וואָס זענען דאָרט פאַראַן, נאָר וועגען דעם גאַנצען יודישען פאָלק, ווייל די 200 טויזענד יודען זענען די שליחים פון דעם 17־מיליאָניגען פאָלק.

און איצט, זעהען מיר אין ארץ־ישראל אַ וועלטזאַמען צושטאַנד, אין דער צייט פון דער גרויסער אַרבייטסלאָזיגקייט אין דער גאַנצער וועלט

פעהלט אין ארץ־ישראל איצט אויס אַרבייטער

ווען איך בין אַוועקגעפאָהרען מיט אַ חודש צוריק פון ארץ־ישראל האָט דעם הסתדרות געצעהלט 2000 אַרבייטער אויף צו בעזעצען ביי פערשידענע אַרבייטען. ס'קומט פאַר אַ פיבער־האַפטע אַרבייט אין שטאָט און אין לאַנד, מיט יעדען חודש קען מען נישט דערקענען דאָס אָרט, וועלכעס מ'האָט פריהער געזעהען. און צופעליג איז דאָס הייטיגע יאָהר אַ יובל־יאָהר. ס'ווערט 50 יאָהר זייט מ'האָט אָנגעהויבען צו שאַפען דעם נייעם ישוב. מיט 50 יאָהר צוריק איז קיין ארץ־ישראל געפאָהרען די ערשטע ביל"ו („בית־יעקב לכו ונלכה“) גרופע געפאָהרען אין לאַנד. די אַרבייט איז נישט געווען אומזיסט, פון ביל"ו ביז הייגט איז פיל אויפגעטון געוואָרען. צופעליג פאַלט אויס דער יובל פון חלוץ אין אַ יאָהר פון אויפבליה אין ארץ־ישראל און אין דער צייט פון שרעקליכען קריזיס אין דער גאַנצער וועלט.

וואס איז דער זין פון ארץ־ישראל?

פאַרוואָס איז ארץ־ישראל אַוועקגעשטעלט געוואָרען אין מיטעלפונקט פון יודישען לעבען און יודישען אינטערעס. די צאָהל פון 200 טויזענד יודען, וואָס לעבען אין ארץ־ישראל איז דאָך זעהר קליין, אין וואַרשאַ און אין לאָדז זענען דאָך פאַראַן מעהר יודען ווי אין גאַנץ ארץ־ישראל. פאַרוואָס־זשע איז דאָך דאָס לאַנד דער מיטעלפונקט פון אונזער אינטערעס? נישט צוליב סענטימענט און נישט נאָר צוליב דער היסטאָרישער פערגאַנגענהייט. דאָס איז קודם־כל דערפאַר, ווייל דאָס איז געוואָרען דאָס לאַנד פון אונזער צוקונפט. ארץ־ישראל מוז געבוי'ט ווערען אויף גאַנץ גרונטליגענדע ענדערונגען. מ'דאַרף נישט שאַפען אין ארץ־ישראל דעמזעלבען גלות ווי אומעטום, ווייל דער גלות פון ארץ־ישראל וואָלט געווען פיל פייגליכער פיל ביטערער ווי אַנדערער. דאָ וואָלט אַוועק געגומען געוואָרען אונזערע האָפנונגען. דער גלות אומעטום בעשטעהט דערין, וואָס מיר זענען אָנגעוויזען אויפ'ן חסד פון אַנדערע. מיר זענען נישט קיין בעלי־בתים אויף אונזער אייגענעם גורל. מיר זענען אָנגעוויזען אויפ'ן שלעכטען און אין בעסטען פאַל אויפ'ן גוטען ווילען פון אַנדערע. ווען אין ארץ־ישראל וועט זיך שאַפען די זעלבע לאַגע, ווען מיר וועלען נישט ווערען אומאָפהענגיג פאָליטיש, ווירטשאַפטליך, עקאָנאָמיש, קולטורעל, נאַציאָנאַל,

וועט ארץ־ישראל זיין דאסזעלבע גלות

די בלויזע דאַרטיגע לופט וועט אונז נישט ראַטעווען. מיט וואָס דאַרף זיך ארץ־ישראל אונטערשיידען, אַז דאָרט זאָל זיך נישט שאַפען דאָס זעלבע גלות? ס'דאַרפען פאָרקומען 2 ענדערונגען — אין כמות און אין איכות. קודם־כל דאַרף קומען אַן ענדערונג אין דער צאָהל יודען, וועלען מיר בלייבען אַ מינדערהייט וועט אונז נישט העלפען דאָס שאַפען פון אַ העבּרעאישען אוניווערזיטעט, פון אַ מרכז־רוחני אַפילו פון אַ מרכז סציליסטי. מ'קען אויף אַ געוויסע צייט אויפהאַלטען ארץ־ישראל אַלס אַ נאַציאָנאַלען אָדער סאָציאַלען מוזיי, אָבער דאָס איז נישט אויף לאַנג, ווייל אָהן די גרונדזעצליכע ענדערונגען זענען מיר אויך דאָרט פער'משפט אויף אַסימילאַציע און נאַציאָנאַלע דעגענעראַציע.

ס'האַנדעלט זיך נישט וועגען דער מערהייט דאָרט אין לאַנד. ס'האַנדעלט זיך נישט וועגען דעם, אַז אויך דאָרט זענען פאַראַן 800 טויזענד נישט־יודען זאָלען מיר האָבען 800 טויזענד מיט איין יוד. ארץ־ישראל איז בערופען צו לעזען די פראַגע פון גאַנצען יודענטום. דאָס בעווייזען אונז די סיסטעמאַטישע יודישע טראַגעדיעס, און אויך איצט די דייטשע טראַגעדיע.

מיר מוזען האבען אין ארץ־ישראל מיליאנען יודען

מיר מוזען ווערען שטאַרק, ווירטשאַפטליך אומאָפהענגיג. מיר מוזען שטרעבען צו דער שעה, אַז קיין שום געפאַהר זאָל אונז מעהר נישט קענען דראָהען. און מיר קענען מיט דער גאַנצער זיכערקייט ערקלערען, אַז דאָס לאַנד איז אומשטאַנד אַריינצונעהמען די פיל מיליאָנען יודען. ווי אַזוי קען מען דאָס דערגרייכען? ווען מיר זאָלען אַבנעהמען, אַ פאַל ווען מיר וואָלטען טעכניש געקענט מיטאַמאָל איבערפיהרען דריי מיליאָן יודען קיין ארץ־ישראל, וואָלטען מיר דאָס אויך נישט געטאָרט טון. מ'קען נישט נעהמען מיליאָנען יודען און זיי איבערפיהרען אָהן ענדערונגען אַזוי ווי זיי זענען, אַז זיי זאָלען דאָרט פאָרטזעצען דאָס זעלבע לעבען ווי אין גלות. דער גאַנצער אויפטו וועגען מיטעלשטאַנד, מיט וועלכען מ'טומלט איצט אַזוי איז לכל הפחות איבערגעטריבען.

יודען זענען אין גלות נישט נאָר אַ מינאָריטעט, נאָר דאָס וויכטיגסטע איז וואָס זיי לעבען ווי אַ מינאָריטעט. זיי זענען ווירטשאַפטליך — עקאָנאָמיש און פאָליטיש אָפהענגיג פון אַרומיגען לעבען און אויב מיר ווילען אויך אין ארץ־ישראל שאַפען אַזאַ לעבען האָבען מיר מעהר דאָרט נישט וואָס צו טון. אין גלות זענען מיר אָפהענגיג פון די מיליאָנען אַרומיגע אַרבייטער און פויערים, נעהמט אַוועק די יודען פון די אַרומיגע אַזוי ווי היטלער פרובט דאָס איצט צו טון אין דייטשלאַנד געהען מיר אונטער. דאָס גאַנצע גליק איז אין ארץ־ישראל, וואָס מיר האָבען נישט דאָרט קיין מיליאָנען פויערים און אַרבייטער און מיר מוזען אָנהויבען בויען און שאַפען אַ לעבען פון דאָס ניי.

די פראגע איז נישט ווי אזוי קומט מען קיין ארץ־ישראל, נאר וואס טוט מען אין ארץ־ישראל?

די איבערענדערונג פון אונזער לעבען בעשטעהט אויף צוויי יסודות: אויף יודישער אַרבייט און באָדען. אונזער פריינד וועט דאָס זיין, אַז מיר וועלען וויסען, אַז דער שאָסיי, אויף וועלכען מיר געהען, דאָס הויז, אין וועלכען מיר וואוינען, די בוימער, די פעלדער, די עלעקטרי, אַלץ איז ענטשטאַנען פון יודישע מאַזאָלנע אַרבייטער־הענט, מיט דער דעמאַגאָגיע פון מיטעלשטאַנד קען מען דערפיהרען צום חורבן פון יאָהר 1927. מיר דאַרפען ווערען גוים אין ארץ־ישראל. דאָס הייסט, אַז מיר דאַרפען האַלטען אין האַנד די עיקשטע און וויכטיגסטע צווייגען פון דער פּראָדוקציע, און דאָס איז זעהר שווער, שוין 2000 יאָהר זענען מיר אָפגעריסען פון די דאָזיגע אַרבייטען צו דעם מוז מען זיך צוגעוואוינען. מ'וועט בשום אופן נישט קענען איינפלאַנצען קיין גרויסען יודישען מאַסען־ישוב אין ארץ־ישראל, אויב די גרעסטע מערהייט פון די איינוואַנדערער וועט נישט בעשטעהן פון אַרבייטער, דאָס איז נישט קיין פראַגע נאָר פון עטיק, נאָר פון אייגענער נויטווענדיגקייט.

איבערגעהענדיג צו אַ קורצער פּאָלעמיק מיט די רעוויזיאָניסטען זאָגט דער רעפערענט:

ס'איז זעהר לייכט צו שאפען א יודען־שטאט דורך דעקלאראציעס

און רעזאָלוציעס אויף ציוניסטישע פערזאַמלונגען, ווען מיר וואָלטען געקענט בעקומען ארץ־ישראל דורך בלויזען ווילען, וואָלטען מיר דאָס שוין לאַנג געהאַט. ארץ־ישראל ווילען מיר האָבען נישט דורך האַסען, נישט דורך בענקען, נישט דורכ'ן בלויזען שטרעבען. ציוניזם מוז מען מאַכען, מיט אונזערע הענד אין דער ארץ־ישראל'דיגער ערד און פאַבריקען. מיט 50 יאָהר צוריק איז די לאָזונג געווען נישט בית־יעקב לכו ונדרש, נאָר בית־יעקב לכו ונלכה. נישט בלויז פאָדערען, שרייען נאָר מעשים. אַרבייט. אמת, די משיח'שע אידעע ביי יודען איז שטענדיג געווען נישט בלויז קיין רעליגיעזע, הגם די איז געווען אַזוי בעפאַרבט. די משיח'שע אידעען האָבען אויך מיטגעשלעפט דאָס פאָלק, צוליב דער שווערער לאַגע, אין וועלכען ס'האָט זיך שטענדיג געפינען. ס'האָבען זיך אָבער כסדר בעוויזען פאַלשע משיחים, וועלכע האָבען דורך שפרוכען און קמיעות געוואָלט ברענגען די גאולה. דאָס פאָלק איז זיי נאָכגעגאַנגען, ווייל עס האָט שוין מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען, דאָס איז געווען ביי שבתי־צבי, פראַנק, אויך איצט האָבען זיך בעוויזען די דאָזיגע

פאלשע משיחים מיט זייערע קמיעות און מארערנע דעקלאראציעס

און מאַניפעסטען. איך וועל זיין דער לעצטער, וועלכער וועט נישט אָנערקענען די וויכטיגקייט פון פאָליטישען רעושים ביי אונזער אויפבוי־אַרבייט אין ארץ־ישראל. אָבער מיר מוזען פערשטעהען, אַז די פאָליטישע בעדינגונגען זענען אַזעלכע, אַז נישט ענגלאַנד און נישט קיין אַנדערער קען אונז געבען ארץ־ישראל. דאָס לאַנד איז אַ טייל פון אַ גרויסען קאָנטינענט, וואו ס'זענען פאַראַן טויזענדער געגענזעצליכע אינטערעסען. זאָלען מיר שוין אָננעהמען, אַז ענגלאַנד וועט אונז שיצען פון פּאָגראָמען, מ'קען אָבער נישט מיט דער הילף פון ענגלישע באַגנעטען פערקויפען פאַמעראַנצען פון ארץ־ישראל קיין אויסלאַנד, זאָקען קיין סיריען א. אַז. וו. מיר מוזען איינשטעלען פריידליכע און פריינדשאַפטליכע בעציהונגען מיט אַלע אונזערע שכנים אין ארץ־ישראל. און די הויפטזאַך זענען אונזערע בעציהונגען מיט'ן יודישען פאָלק. מיר פאָדערען אין ארץ־ישראל אַרבייטער און באָדען. איך האָב נאָך נישט געזעהען קיין אין פרדס, וואָס איז אויסגעוואַקסען אין ארץ־ישראל אַלס רעזולטאַט פון אַ דעקלאַראַציע. וואָס שייך

דעם מיטעלשטאנד

ווער ס'האָט 1000 פונט קען קומען קיין ארץ־ישראל, אָבער בתנאי, אַז ער וועט בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער, אַנדערש וועט דער מיטעלשטאַנד ברענגען מיט זיך דעם גלות. דאַן מוז די גרעסטער טייל פון די איינוואַנדערער זיין אַרבייטער. די צוגרייטונג דאָ אין גלות פאַר ארץ־ישראל מוז זיין אַ שטאַרקע. מיר מוזען האָבען אַנדערע מענשען אין ארץ־ישראל. ארץ־ישראל קען פערענטפערן די פראַגע פון די יודישע מאַסען, אויב אין יודישען פאָלק וועלען סטייען די כוחות, די אָנשטרענגונג, דער ווילען צו איבערענדערען דאָס יודישע לעבען אויף נייע אַרבייטס־יסודות אין ארץ־ישראל.

קאָנצערט־דירעקציע: אַלפרעד שטרויך.

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84 טעל. 213-84

זונטאג, דעם 23־טען אַפּריל 1933, 8.30 אָוועגד

אונאבּרופליך געזעגונגס־אויפטריט

פאַר'ן אבפאהרען נאך אויסלאנד.

אויספיהרערין פון פּראָגראַם:

Hanka Ordonówna

בעקאַנטעסטע פּוילישע זינגערין.

אין פּראָגראַם: **20 שענסטע לידלעך** פון אייגענעם רעפּערטואַר.

פּאָפּולערע פּרייזען!

6107

עמיגראציע־סינדיקאט אינפארמירט

וועגען די רייזעס אויף דער וועלט־אויסשטעלונג אין טשיקאגא

(2) אין שייכות מיט דער אינטערנאַציאָנאַלער אויסשטעלונג, וואָס עפענט זיך בקרוב אין טשיקאַגאָ, איז דער עמיגראַציע־סינדיקאַט מודיע, אַזוי ווי די אמעריקאַנער מאַכט און קאָנסולאַטען מאַכען שוועריגקייטען ביים אַרויסגעבען פּאַסער — דאַרף מען זיך מעלדען צו איהם אין וואַרשאַ (אויף נאָוואָליפּקי 7) אָדער אין דער לאָדזער אָפּטיילונג וועגען אינפאָרמאַציעס.

ארעסטירט א „קאנארעק“ אין קאליש

(2) עהרענצכטען איז אַרעסטירט געוואָרען אין קאַליש אַ געוויסער ראָמאַן פּילאַרסקי (פון סענקאָדלאָוו, קאַלישער קרייז), וועלכער האָט אין משך פון 2 יאָהר זיך אויסגעגעבען אַלס קאָנטראָלער פון פינאַנץ־אַמט און אויסגענאַרט ביי פיל קאַלישער איינוואוינער גרעסערע סומען געלד אונטער'ן אויסרייד, אַז ער וועט פאַר זיי אויספועלען שטייער־הנחות ..

דער חברה־מאַן האָט אויך געלאָזט אין גאַנגע אַ היבשע צאָל פאַלשע וועקסלען.

עס ווערט געפיהרט אַן אויספאָרשונג.

פאסאזשיר־צוג צושמעטערט אנ'אויטא און דער'הרג'עט א לאדזער שאפער

(א) אויף דער באַהן־ליניע צווישען אַנדזשעיעוו און ווידזעוו איז נעכטען אַ פּאַסאַזשיר־צוג אַרויפגעפאָהרען אויף אַ לאָדזער אויטאָ, אָנגעפיהרט דורך דעם שאָפער עוגעניוש שינדלער (בזשאָזאָווא 4).

דער אויטאָמאָביל איז אינגאַנצען צושמעטערט געוואָרען, און דעם שאָפער האָט מען געפונען אַ דער'הרג'עטן.

רעקלאמעס אויף פאפיראסען־שאכטלען

(2) זייט אַ געוויסער צייט זענען איינגעפיהרט געוואָרען רעקלאַמעס אויף שאַכטלען פון זאַפּאַלקעס.

איצט קלויבט זיך אויך דער לאָדזער טאַבּאַק־מאָנאָפּאָל צו אָרגאַניזירען אַ רעקלאַמען־טייל אויף פּאַפּיראָסען־שאַכטלען.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט פונאַנדערגעשריבען ווערען אַ קאָנקורס אויף געבען קאָנצעסיעס צו אָננעהמען רעקלאַמעס אויף פּאַפּיראָסען־שאַכטלען. אין דעם דאָזיגען קאָנקורס קאָנען זיך בעטייליגען סיי פעראינטערעסירטע רעקלאַמע־אונטערנעהמונגען, סיי פּריוואַטע פּערזאָנען.

די עלעגאַנטסטע מענער היטען

היטען

פון אַלע וועלט־מאַרקען

בעקומט איהר נור

אין ניי־ערעפענטען קאָמפאָרט־איינגעאָרדנעטען

הוט־געשעפט

— פון —

B. KLAJNBAUM

31 פּיעטריקאָווער 31

מעסיגע פּרייזען! סאָלידע בעהאַנדלונג!

אלעקסאנדער דער צווייטער אין ריגע און די ריגער יודען

די רדיפות, וואס יודען זענען אמאל אויסגעשטאנען

גצווען איז דאס אין די זעכציגער יאהרען, ריגער אלע יודען געדענקען נאך זעהר גוט די רדיפות און איגקוויזיטארישע דערנידערונגען, וואס זיי האבען געהאט אויסצושטיין פון די אזויגערופענע „בעגהאזן", דאס זענען געווען פריווילעגע שפיאנען פון די אנגעשטעלטע אין די דייטשע געשעפטען, וואס דייעריע באלעבאטים פלעגען זיי אפלאזען אויף א פאר שעה אין טאג אויף צו גיין כאפען יודען אהן וואוינרעכט. און וועלכער יוד האט דעמאלט געהאט וואוינרעכט אין ריגע? א חוץ די פאר צעהנדליג יודישע פאמיליעס און א צעהנדליג שוץ־יודען, זענען אלע געווען געלמים. ווייל איז געווען דעם יודען, וואס איז אריינגעפאלען צו די בעגהאזן אין די הענט א חוץ דעם, וואס מען האט קאנפיסקירט זיין גאנצע סחורה, האט מען איהם נאך אפגעפיהרט אין פאליצי צום בעריהמטען שונא־ישראל, דעם פאליציימייסטער פאלקאוניק גרין, דע ערשטע ארבייט פון דעם צורר, בעת מען האט איהם געבראכט א יודען אהן וואוינרעכט איז געווען אריינצורופען א פאר פייערלעשער און לאזען דעם יודען אריינצייללען ארבעים מלקות. באכדעם פלעגט ער אין זיין פאס לאזען אנמערקען אז ער איז פון די געשמיסענע, און נאכדעם האט מען איהם געבונדען די הענט אויף היגטען און א גארארואי פלעגט איהם פיהרען א געבונדענעם דורך דער גאנצער שטאט. ערשט היגטערן שטאט האט ער איהם אפגעבונדען און אפגעלאזען.

ביטער איז געווען א יודען, וואס מען האט געכאפט צום צווייטען מאל אין ריגע, דאן האט ער שוין בעקומען א טאפעלטע פארציע שמיץ און איז אפגעשיקט געווארען אין זיין היים מיט'ן עטאפ.

ווען די רדיפות אויף יודען איז שוין געווען מעהר ביטש צו דערטראגען, האט פאסירט א נס; ס'איז אנגעקומען א ידיעה, אז אלעקסאנדער דער צווייטער קומט קיין ריגע אויף מיליטער־מאנעווערעס, אין מען האט גענומען זיך שטארק גרייטען איהם אויפצונעהמען מיט גרויס כבוד, וועגען דעם קייסערס קומען האט זיך דערוואוסט א יוד, א שניידער, וואס האט א סך געליטען פון דער פאליציי. מען האט איהם פיל מאל קאנפיסקירט זיינע פערטיגע ארבייט און מען האט איהם שוין געוואלט ארויסשיקען פון ריגע. דער שניידער איז געווען אן ערליכער פשוטער יוד. געהייסען האט ער שמשון הארן און איז געווען א ניידעריגער פון וואוקס מיט א רונדיג בייכעל. איהם האט מעהר געפאסט צו זיין א גבאי, איידער א שניידער. דערוויסענדיג זיך, אז דער קייזער קומט, האט ער קיינעם נישט דערצעהלט קיין מעשיות, און געלאזט אנשרייבען א 'פראשעניע', וואו ער האט אויסדערציילט אלע געברענטע צרות, וואס יודען ליידען זיך אן פון דער פאליציי, און איז אוועק צופוס ביז דער לעצטער סטאנציע פאר ריגע, וואו מען דארף בייטען דעם קייסערס פערד, מיט גרויס שוועריגקייט איז איהם געלונגען איבערצוגעבען דעם קייסער די פראשעניע און פאלענדיג אויף די קני, האט ער אויסגעשריגען מיט א געוויין.

— טייערער פאטער! — האב רחמנות און ראטעווע אונז, ווייל מען בעהאנדעלט אונז ערגער ווי די הינט.

די קייזערין, דערהערענדיג זיין שלעכטען רוסיש רעדען האט זיך שטארק פונאנדערגעלאכט. אויך דער קייזער האט א שמייכעל געטון, און דא איז דער גורל פון די ריגער יודען ענטשיידען געווארען צום גוטען.

ווען דער קייזער איז געקומען קיין ריגע האט מיט איהם געטראפען אן אינצידענט, אין ריגע איז געווען א שטאט־גווארדיע נאך פון די אלטע דייטשע צייטען און די גווארדיע איז בעשטאנען פון אלטע צעכמייסטער, אין דער שטאט־גווארדיע האבען געקאנט אריינקומען נאר אלטע מייסטערס, אזעלכע, וואס זענען פריהער שוין געווען בירגער און ברודער און מייסטער, די דאזיגע גווארדיע פלעגט אין א פייערטאג זיך אנטון אין גענעראלסקע אוניפארמעס מיט מעשענע קיוועס, מיט גרויסע פרענז אויף די קיווערס און גענעראלסקע שווערדען און אלע פלעגען רייטען אויף פערד, ווען אלעקסאנדער דער צווייטער איז צוגעפאהרען צום שלאס, האבען איהם אפגעווארט א פאר הונדערט אט פון די גווארדייער. דער קייזער האט זיי בעגריסט און געפרעגט פערוואונדערט דעם גענעראל־גובערנאטאר פון וואנען האבען זיך גענומען ביי איהם מיטאמאל אזויפיל גענעראלען וואס זענען איהם אינגאנצען אומבעקאנט. דער גענעראל גובערנאטאר האט מיט א שמייכעל געענטפערט אז דאס זענען שוסטערס, שניידער, וואס דינען אין דער גווארדיע ווען דער קייסער און די קייסערין האבען זיך גוט צוגעקוקט, ווי די גענעראלען זיצען אויף די פערד, האבען זיי זיך שטארק פונאנדערגעלאכט.

נאכדעם האבען די דייטשען איינגעלאדען דעם קייסער אין דעם נישט לאנג געגרינדעטען שיצען־גארטען, און וויסענדיג זיין שוואכע זייט, האבען זיי איהם דארטען מכבד געווען מיט'ן יין המשומר, ווען ער איז געקומען אין אזא מצב, אז ער האט שוין נישט געוואוסט מעהר פון „ארור המן ביז ברוך מרדכי" האט ער זיי אוועקגעשאנקען דעם פארק און די חבריה שיסערס האבען גלייך אויפגעהאנגען א צעטעל, אויף דעם אריינגאנג, פון שיצען־גארטען, אז „פאר הינט און פאר יודען איז דער אריינגאנג פערבאטען".

אין די מאנעווערעס, וואס דער קייזער האט איינגעארדענט אין ריגע, האט זיך אויסגעצייכענט בארדאן גינזבורגס זוהן, „וועלכער האט דא געדינט אין דעם הוזארען־פאלק, דער זעלביגער יונגער באראן גינזבורג האט אויסגעהאלטען אנ'אייגענעם פערד, נישט קיין קאזיאנעם, „און זיין יודישער הענטשיק האט געקאכט פאר איהם כשר, באך די מאנעווערעס, ווען דער קייסער איז צוריקגעקומען קיין פעטערבורג, האט ער בעטראכט שמעון הארן'ס פראשעניע און א ראפגעשיקט קיין ריגע אלס גענעראל־גובערנאטאר דעם פירשט סובאראוו, (מען האט שטארק גערעדט, אז דער סובאראוו איז געווען אלעקסאנדער דעם צווייטענס א ממזר), מיט זיין אנקומען אין ריגע און איבערנעהמען די מאכט האבען די יודען תיכף דערפיהלט אז די לופט איז געווארען ריינער. האט פאסירט אנ'אנעקדאט, וואס האט פערשטארקט דעם יודישען גלויבען אז סובאראוו מיינט ערנסט צו פערלייכטערען דעם גורל פון די יודען.

אין דערצייט האט איינער א יוד יעקב זאגוערער געבראכט קיין ריגע עטליכע פוהרען פלאקס פון זאגער און האט דאס געראפט דא אין א קאנטאר פערקויפען און קויפען אנדערע סחורה. אויף צוריקצופיהרען אהיים, ער האט געדארפט פערברענגען אין ריגע עטליכע טעג. אזוי ווי ער איז שוין געווען פון די געשמיסענע, האט ער שוין געוואוסט דעם טעם, ווי צו זיין אין ריגע נישט געמעלדעט, און דערהערענדיג אז ס'איז אנגעקומען א נייער גענעראל־גובערנאטאר א ליבעראלער מענש, האט ער לאנג נישט געטראכט און בעשלאסען צו גיין צום ארון הגדול און בעטען, ער זאל איהם דערלויבען צו זיין עטליכע טעג אין ריגע.

אין אויפנאהמס־זאל אין שלאס האבען א סך מענשען געווארט מיט פערשידענע בקשות, די טיר וואס פיהרט ארויס אין שלאס־הויף, איז געווען אפען, און דא איז ארויסגעקומען דער גענעראל־גובערנאטאר אין דער בעגלייטונג פון ציוויל־גובערנאטאר באראן טיזענהויזען. ער האט דורכגעקוקט אלע מענס בקשות און געמאכט מיט א רויטען בלייפעדער א בעמערקונג. דא איז ער צוגעקומען צו יעקב זאגערער, און פרעגט איהם, וואס ער פערלאנגט, יעקב האט איהם דערקלערט, אז ער האט געבראכט סחורה און האט געבעטען צו דערלויבען איהם זיין עטליכע טעג אין ריגע, דער פירשט האט איהם געפרעגט אויב עס וועלען איהם קלעקען פערצעהן טאג.

— געוויס, גענוג, אייער דורכלויכט, — האט דער יוד דערפרייט געזאגט.

סובאראוו האט תיכף אויסגעשריבען דעם יודען א דערלויבעניש אויף צוויי וואכען. דער ציוויל־גובערנאטאר, א גרויסער אנטיסעמיט, דערזעהענדיג אז ער האט דערלויבט א יודען צו זיין אין ריגע גאנצע צוויי וואכען „איז ארויס פון די כלים און האט א זאג געטון צום פירשט אויפגערעגט:

— עקסעלענץ, דאס איז דאך נישט געזעצליך, דאס גייט דאך נישט!

סובאראוו האט בעקוקט שפאטיש דעם גובערנאטאר פון קאפ ביז די פיס און איהם געפרעגט:

— וואס האט איהר געזאגט, הער באראן? לא גייט נישט?—באכדעם האט ער געזאגט צום יודען:

— נו, יאנקעל, מאך גיכער און גיי פון דאנען.

ווען יעקב האט גענומען שפרייזען דורכ'ן הויף, ווי נישט גוטע וואלטען איהם געיאגט, האט סובאראוו מיט א שמייכעל צום גובערנאטאר געזאגט:

— זעהט איהר, איהר זאגט, עס גייט נישט...— און ער האט אנגעוויזען מיט'ן פינגער אויף יאנקלען ווי ער שפרייזט איבער'ן הויף — זעהט איהר, ווי עס גייט...

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.
בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לאדזשאנקע זגערזשער 17
פון 1-11 און פון 2-3 נאכמ.

ארטאפעדישער אנשטאלט
בראנדזשען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, ליפטגעס פלאטפוס־איינלאגען נאכען פיס־מערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיטריקאווער 119, טעל. 231-81

לעבענגעבליבענע מענטשען דערציילען

פון מורא'דיגען חורבן אין לאס אנדזשעלאס בעת דער לעצטער ערד־ציטערניש

משה־לם יוסטען, דער קארעספאנדענט פון פילאדעלפיער „לעדזשער" גיט איבער אין זיין בעריכט פרטים פון די שרעקליכע סצענעס וואס ער האט ביגעוואוינט אין לאס־אנדזשעלעס גלייך נאך דער ערד־ציטערניש, וועלכע איז דארט פארגעקומען מיט עטליכע וואכען צוריק. עלף סעקונדען, שרייבט ער, זענען געווען גענוג, צו פערארזאכען אזא חורבן, וואס עס וועט אפשר דויערען חדשים צוריק אויפצובויען, שוין אפגערעדט פון די מענשליכע לעבענס וואס זענען אין די דאזיגע עלף סעקונדען פערלוירען געגאנגען.

אבער דער גרעסטער חורבן פון דער ערד־ציטערניש איז, לויט דעם דאזיגען קארעספאנדענט פערורזאכט געווארען נישט אין לאס אנדזשעלעס, נאר אין לאנג ביטש, 22 מייל פון לאס אנדזשעלעס — א שטאט מיט א בעפעלקערונג פון העכער הונדערט טויזענד נפשות, דער האנדעלס־צענטער פון דער דאזיגער שטאט איז כמעט אינגאנצען אפגעווישט געווארען פון דער ערד.

די ערשטע שרעק פון אנ'אנקומענדיגער קאטאסטראפע האט ארומגעכאפט דעם עולם פרייטאג, ארום זעקס א זייגער פארנאכט, ווען אלע עלעקטרישע לאמפען זענען פלוצלינג אויסגעלאשען געווארען, און די שטאט איז געבליבען אין א מין געל־גרויען שיין פון צווישען טאג און נאכט.

גלייך נאכדעם האט זיך דערהערט א גערויש, אזוי ווי פון ערגעץ ווייט, אזוי ווי פון אונטער דער ערד; דערנאך א טרייסלעניש און א קראכען, און א טאנץ פון שויבען און גלעזער און א פאלען פון לאמפען, וועלכע האבען זיך ארונטערגעקייקעלט פון די טישען אויף דער ערד. אבער אין דעם מאמענט האבען זיך די גאנץ־פערבליבענע עלעקטרישע לאמפען זיך צוריק אנגעצונדען, און פונקט ווי קיינער האט נישט געוואוסט ווי אזוי זיי האבען זיך פלוצלינג אויסגעלאשען, פונקט אזוי האט קיינער נישט געוואוסט, ווי אזוי זיי האבען זיך אנגעצונדען.

די ערשטע ערדציטערניש (עס זענען געווען עטליכע און צוואנציג) האט געטראפען דעם עולם בײם אוועבד־ברויט און ס'איז געווען מורא'דיג צו זעהן, ווי דערשראקענע (צימענער פרויען און קינדער זענען מיט מורא'דיגע געשרייען אנטלאפען פון זייערע היימער, איבערלאזענדיג דאס עסען אין כאמע מיטען. צעהן שטאקיגע, פעסט־געבויטע מויערען וועלכע זענען געווען איבערפולט מיט איינוואוינער האבען זיך געוואקעלט און מ'האט געקענט מיינען אז אט קעהרען זיי זיך איבער און בעגראבען טויזענטער מענשען אונטער זיך. די דאזיגע טרייסלעניש איז געווען אזוי שטארק, אז מענשען אין די הייזער וועלכע האבען נישט בעוויזען ארויסצולויפען אויפן גאס, זענען געפאלען פון די פיס, פיל פון זיי זענען אויף אזא אופן פערוואונדעט געווארען.

א סך פון די פערוואונדעטע זענען געטראפען געווארען פון שטיקער צובראכענע גלאז. פון שטיקער ציגעל, וואס זענען געפאלען פון די ווענט, צוויי הויכע ראדיא־טורעמס האבען זיך געשאקעלט הין און צוריק. און מענשען וואס זענען ווי משוגע געלאפען איבערן גאס, זענען געפאלען ,זיך איבערגעקעהרט, זיך אויפגעהויבען און ווייטער געלאפען.

דער תפיסה־בנין פון לאס אנדזשעלעס האלט 470 פוס די הויך און האט 28 שטאק. אויף די העכסטע דריי גארנס געפינען זיך די צימערען פון ארעסטאנטען איבערגעטיילט מיט אייזערנע קראטעס — אט די דאזיגע גאנצע, ריזיג־הויכע געביידע, האט, ווי א שיכור זיך א וויג געטון אין דער לופט אויף א שטח פון צעהן פוס אין דער ברייט, און מענשען וואס זענען געווען אונטען אויף דער גאס, האבען געקענט הערען די מורא'דיגע געשרייען פון די צום טויט דערשראקענע ארעסטאנטען.

עס ווערט דערציילט אז א סך מענשען זענען פערוואונדעט געווארען נישט דירעקט פון דער ערד־ציטערניש נאר דורך דער שרעק וואס האט זיי ארומגעכאפט, מענשען, וועלכע האבען זיך געפינען אויף די העכערע גארנס פון די פערשידענע געביידעס האבען אהן שום איבערלייגונג גענומען שפרינגען פון די פענסטער, אזוי ווי צו ראטעווען זיך פון א פייער, א סך האבען אויף אזא אופן געפונען דעם טויט, אנדערע זענען אפגעקומען מיט וואונדען.

ס. ווילאמס דער אייגענטימער פון א געשעפט אין דעם צענטער וועלכער איז אמשטארקסטען געטראפען געווארען פון דער ערד־ציטערניש, האט דערציילט וואס ער האט געזעהען מיט זיינע אויגען, אין דער צייט פון דער טרייסלעניש.

ער איז געווען, דערציילט ער, אין דעם הויפט וואש־צימער ווען די געביידע האט זיך א שאקעל געטון און גאנצע זעק מיט סחורה האבען זיך א שאט געטון אויף איהם. דאס איז געווען זיין גליק. ווען ער וואלט געטראפען געווארען פון די שטיקער כטעליע, וואס זענען געפאלען דערנאך וואלט ער אפשר זיינע איבערלעבונגען נישט געקענט דערציילען, ער איז ארויסגעלאפען אויפ'ן גאס, אזוי שנעל ווי ער האט נאר געקענט.

אבער נישט אלע, דערציילט ער, האבען זיך געראטעוועט דורך ארויסלויפען אויפ'ן גאס. אט האט פאסירט, אז פרוי עלערס. די בוכהאלטערשע פון זעלבען געשעפט, איז צודריקט געווארען אויף טויט פון שטיקער ליים און ציגעל, וואס זענען געפאלען אויף איהר. אין דעם מאמענט וואס זי האט געזוכט ארויסצולויפען אויף דער גאס, בעת אין ביורא, אין וועלכען זי האט פריהער געהאט געארבייט, איז קיין זאך נישט געשעהען.

צום גליק, דערציילט וויליאמס, האט די ערד־ציטעריש געטראפען די געביידע אין דעם מאמענט וואס די מעהרסטע אנגעשטעלטע זענען שוין געווען אוועקגעגאנגען. א ווילע פריהער האבען אין דער געביידע געהאט געארבייט העכער צוואנציג פרויען.

די פרוי האט מען דערנאך געפינען אונטער שטיקער ליים און קאלך, און גאנצע ציגעל, מען האט איהר דערקענט דורך א שטיקעל פון איהר קלייד, וואס איז געבליבען נישט פערדעקט, זי איז געווען טויט ווען מען האט איהר פון דארט ארויסגענומען.

אין דער ווילע ריוויערא א זעכצעהן שטאקיגער האטעל וואו עס וואוינען די מעהרסטע בעאמטע, איז די שרעק געווען בעזונדערס גרויס ווען די געביידע האט זיך אנגעהויבען בויגען און וויגען אין דער לופטען, און ווען בילדער און שפיגעלע האבען גענומען פאלען פון די ווענט, די געביידע האט זיך אבער באלד אויסגעגלייכט און געבליבען שטיין אויפ'ן ארט. די ווענט זענען אבער שטארק צוטרייסעלט געווארען, גרויסע שפאלטען זענען געווארען, ציגעל זענען ארויסגעפאלען און ליים און קאלך האט זיך געשאטען פון די סופיטען:

די שרעק אין דער דאזיגער געביידע איז געווארען נאך גרעסער, ווען דער הויב־מאשין איז דורך דער טרייסלעניש קאליע געווארען און האט אויפגעהערט צו ארבייטען, די דערשראקענע איינוואוינער האבען געמוזט לויפען דורך די טרעפ פון די העכסטע שטאקען. אנטקעגען דער ווילע ריוויערא איז א קלענערע הויז אינגאנצען איינגעפאלען. צום גליק האבען די איינוואוינער געהאט בעוויזען צו ראטעווען זיך אין דער צייט.

פרעצק וייפערט פון סאן דיעגא, וועלכער איז אויפ'ן וועג פון לאס אנדזשעלעס געפאהרען צו זיך אין שטאט דערציילט, אז די ערד־ציטערניש האט איהם געכאפט אין מיטען וועג. צום אנהויב, דערציילט ער ,האט ער געמיינט אז עס איז עפעס געשעהן מיט זיין מאשין,. אז א ראד איז ארונטערגעפאלען, אבער אין זעלבען מאמענט האט ער דערזעהן פון דערווייטענס ווי א צוויי־שטאקיגע הילצערנע הויז איז ממש ארונטערגעריסען געווארען פון דעם פונדאמענט און איז פערשליידערט געווארען ווייט אויפ'ן פעלד. ער איז זיכער, זאגט ער, אז ער האט געזעהען מענשען אין דעם הויז, אבער וואס מיט זיי איז געווארען ווייס ער נישט.

וואס ווייטער ער איז געפאהרען, דערציילט זייפערט איז דער וועג געווארען ערגער און דער חורבן גרעסער. פון דער ערד־ציטערניש איז דער אספאלט צופלאצט געווארען און אויף געוויסע שטרעקעס איז עס געווען אוממעגליך צו פאהרען.

עהנליכע בעריכטען און בעשרייבונגען פון שרעק און פערניכטונג זענען געקומען פון ארום הונדערט גרעסערע און קלענערע שטעט, וועלכע זענען פערכאפט געווארען פון דער ערד־ציטערניש.

אנטי-יודישע אונרוהען אין מאראקא

גרויסע געשלעגען און גאסען-קאמפען

קאַגווע (מאַראָקאָ — 18 יט״א טעלע-גראַפיש). דאָ זענען אויסגעבראָכן אַנטי-יודישע אונרוהען. ס׳קומען פאָר גרויסע געשלעגען און גאַסען-קאַמפען. ס׳קומען פאָר פיל אַרעסטען.

יודישע פליטים פון דייטשלאנד אין האלאנד

אמסטערדאם, (י.ט.א.) לויט פּראָווינ-אָרישע אויסרעכנונגען האָבען זיך די לעצטע וואָך אין האָלאנד בעזעצט העכער 3000 יודישע פליטים פון דייטשלאַנד. לטובת די פליטים ווערט געזאַמעלט א פאָנד, וואָס דיספּאָנירט שוין מיט דער סומע פון אנ׳ערך 200 טויזענט גולדען.

די יודישע פארלאמענטס-מיטגלידער, דער ליבעראל ד״ר פּאָס און סאָציאליסט וואַן דע בערגה האָבען אינטערפּעלירט דעם אינערן-מיניסטער, צי ער וועט אָננעהמען שריט געגען דעם שפּיאָנאזש-סיסטעם, וואָס ווערט דורך דייטשע היטלעריסטען געפיהרט אין האָלאנד, וואו זיי נאָטירען די נעמען פון יודישע פליטים און שיקען איבער די ליסטעס צו די היטלער-אָרגאַנען אין דייטשלאנד.

געגען דער היטלער-בעוועגונג אין אונגארן

בודאפעשט (יט״א) אין צוזאמענהאַנג מיט׳ן וואוקס פון דער נאַציאָנאל-סאָציאַליסטישער בעוועגונג אין רעבּרעשין-קרייז, בעזונדערס צווישען די פויערים, האָט דער בישאָף פון דער קאַטוילישער קירך באלטאראר פערעפענטליכט אַנ׳-אַפּעל צו דער גייסטליכקייט און לעהרערשאַפט גע-געגצווווירקען מיט אלע מיטלען דער אנטיסעמי-טישער אויפהעצונגס-בעוועגונג און אָננעהמען ענער-גישע שריט כדי זי צו אונטערדריקען. אויך דער אינערן-מיניסטער האָט אין ערקלערונגען פאַר דער פּרעסע פעסטגעשטעלט, אז די רעגירונג בעטראַכט די נאַצי-בעוועגונג אין אונגארן אלס העכסט אונ-געוואונשען.

קרעם „COLIBRI“ פלעגט און מאַכט דעליקאַט די הויט.

„MENTA“ פאַסטא, עליקסיר, פּראַשעק צו די ציינער

קעלנישע און בלומען-וואַסערן, טואַלעט-זייפען און פּערפומען
בירקען-וואסער צו פלעגען די האר

פון דער פּערפומעריע-פאַבריק אינה.: הערמאַן לאַנדע א.ס. „Dralle“ w Warszawie

ערב דעם אורטייל פון אינזשיניערן-פּראצעס אין מאסקווע

מאָסקווע, 18 (ספּ. טעל.)

היינט וועט פערענדיגט ווערען דער גרויסער פּראָצעס פון די אינזשיניערען, וואָס קומט איצט פאָר אין מאָסקווע.

נאָכ׳ן אויסהערען אַלע אָנגעקלאָגטע, האָט גענומען דאָס וואָרט דער פּראָקוראָר ווישינסקי, וועלכער האָט געפאָדערט נעכטען און היינט. דער פּראָקוראָר האָט כאַראַקטעריזירט די ראָל פון יעדען אָנגעקלאָגטען און בעגרינדעט די בעשולדיגונג. פּראָקוראָר ווישינסקי האָט געפאָדערט טויט-שטראָף פאַר די הויפּט-אָנגעקלאָגטע.

דער אורטייל ווערט דערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

„דייטשלאנד מעג בעדויערן די רעזיגנאציע פון דר. קארל מעלכיאָר“

לאָנדאָן (יט״א) די „פייגענשעל ניוס“ קאָ-מענטירט אין אַ לייט-אַרטיקעל די ידיעה פון באַזעל, לויט וועלכער דר. קאַרל מעלכיאָר, דער בעריהמטער יודיש-דייטשער פינאנץ-קענער, האָט רעזיגנירט פון זיין אַמט אלס איינער פון די דריי דירעקטאָרען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער רעפּע-ראציאָנס באַנק. די איינפלוסרייכע ענגלישע פינאַנ-צען-צייטונג שטרייכט אונטער, אז דייטשלאנד מעג בעדויערן די רעזיגנאַציע פון ד״ר מעלכיאָר, איי-נעם פון די בעסטע דייטשע פינאַנץ-קעפּ, וואָס זיין וואָרט איז שטענדיג געהערט געוואָרען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט אויף די אינטער-נאַציאָנאַלע ווירטשאַפטליכע קאָנפערענצען. עס איז נישט בעוואוסט, צי די דייטשע רעגירונג האָט גע-צוואונגען מעלכיאָר׳ן זיך אָפּצוגעבען אין דימיסיע. אָדער ער האָט אַליין איינגעזעהען, אז אין די איצטיגע בעדינגונגען קען ער, אַלס יוד, נישט פערבלייבען אויף זיין אמט.

פּראָפ. אלבערט איינשטיין אנגענומען איינ-לאדונג פון מאדרידער אוניווערסיטעט

מאַדריד (יט״א) דער שפּאַנישער בילדונגס מיניסטער פערנאַנדא דע לאָס ריאָס האָט מיטגעטיילט דער פּרעסע, אַז פּראָפ. אַלבערט איינשטיין האָט אָנגענומען די איינלאַדונג פאָרצוטראָגען אויף דער מאַדרידער אוניווערזיטעט זיינע וויסענשאַפטליכע פאָרשונגען. מיניסטער דע לאָס ריאָס האָט אויסגע-דריקט זיין פּערזענליכע צופרידענקייט צוליב פּראָפ. איינשטיינס צושטימונג אויף דעם פאָרשלאַג, וואָס איז איהם געמאַכט געוואָרען אויסשליסליך מיט׳ן צוועק צו בערייכערן דעם פּראָפעסאָרען-קאָרפּוס פון דער מאַדרידער אוניווערזיטעט מיט אַזא ריז פון דער וויסענשאַפט, ווי עס איז פּראָפ. איינשטיין. די שפּאַנישע פּרעסע דריקט אויס גרויס צופרידענ-קייט צוליב דער איינלאַדונג פון פּראָפ. איינשטיין אויף דער מאַדרידער אוניווערזיטעט.

פראנקרייך שוין געשלאסען אנ׳אפמאך

מיט דער סירישער רעגירונג וועגן אב-שאפען דעם מאנדאט איבער סיריען

ירושלים. (יט״א) צווישען דעם פראַנ-צויזישען הויך-קאָמיסאר און דער רעגירונג פון סיריען איז שוין אָפּגעשלאָסען געוואָרען דער אָב-מאַך, לויט וועלכען פראַנקרייך זאָל זיך צוריקציהען פון דעם מאַנדאַט איבער סיריען, איבערלאָזענדיג דעם מאַנדאַט בלויז לגבי דעם לבנון. דער אָב-מאַך איז אונטערגעשריבען געוואָרען נאָך פער-האַנדלונגען, וואָס האָבען געדויערט עטליכע יאָהר. פערשטעהט זיך, אז פאָרמעל קען וועגען דעם ענין בעשליסען בלויז דער פעלקערבונד, וועלכע איז די מאַנדאַטען-געבענדע אינסטאַנץ.

ספּארט-בעוועגונג

ארבייטער-רעפּרעזענטאנץ

פוילען - טשעכיען 1:1

ד. פ. צ. (טשעכיען) — וויסלא (קראָקא) 1:4

ד. פ. צ. — קראַקאָוויאַ 1:3

ליגע-מעטש

רוך - פּאָגוזשע 1:4

פריינדשאפטס-מעטשעז

ל. כ. ס. - וואַרטאַ 2:6

ל. ס. ס. - וואַרטא 2:2

מייסטערשאפט פון „א“ קלאס אין לאדז

הכח - ל. ט. ס. ג. 1:3

טוריסטען - ס. ק. ס. 1:2

ווארשאווער „גוויאזדא“ אין לאדז

„גוויאזדא“ - „הכח“ (לאָדז) 0:2

——=§§[]§§§=——

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 19-טען אפּריל 1933

11,40 פּרעסע-איבערזיכט. 11,50 קאָמוני-קאַט. 11,57 צייט-סיגנאַל. 12,05 טאָג-פּראָגראַם 12,10 גראַמאָפאָן. 1,20 קאָמוניקאַט. 3.10 עקס-פּאָרט קאָמוניקאַט. 3,15 ווירטשאַפטס-קאָמוניקאַט 3,30 כראָניק. 3,35 פּראָגראַם פאַר קינדער. 4,00 גראַמאָפאָן. 4,20 פאָרלעזונג. פאַר מאָטוריסטען. 4,40 פאָרלעזונג. 5,00 אוידיציע. 5,15 גראַמאָ-פאָן. 5,55 טאָג-פּראָגראַם. 6,00 פאָרלעזונג. 6,20 ידיעות. 6,25 פון זשורי-קאָנקורס. 7,00 פערשי-דענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנ-דעלס-קאַמער. 7,30 פעליעטאָן. 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע. 8,00 קאָנצערט. 8,55 ספּאָרט. 9.05 קאָנ-צערט. 10,20 טאַנץ-מוזיק. 10,35 רעפּעראַט פון רעד. קאַלטאָנסקי. 10,55 קאָמוניקאַט. 11,00 טאַנץ-מוזיק.

• • •

אויסלאנד

3.15 דאַווענטרי — סימפ. קאָנצערט. 7,30 בודאַפּעשט — אָפּערע. 8,00 שטאָקהאָלם — סימפ. קאָנצערט. 8,00 בערלין — קאָמפּאָזיטאָרען-קאָנצערט 8,45 בוקאַרעשט — פאָרטעפּיאַן-רעציטאַל. 9,00 לייפּציג — סימפ. קאָנצערט. 9,35 דאַווענטרי - סימפ. קאָנצערט.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(143

— צוליב דעם דאַרפסט דו נישט אַוועקפאָהרען פון דאַנען, האָבען איהרע ליפען געפליסטערט. איך ליב דיך, איך ליב דיך זעהר שטאַרק, איך האָב דאָס וואָרט נישט געוואָלט פאַרן מויל ברענגען, ווייל איך האָב געמיינט, אַז דו וועסט מיך אָפּשטויסען פון זיך און איך האָב דאָך דיך נישט געוואָלט פער-לירען. ס׳איז מיר גלייכער געווען צו זיין מיט דיר צוזאַמען אָהן געגענזייטיגער ליבע, אידער דיך איינגאַנצען צו פערליהרען, און דו, אַיימער, האָסט געוויס געפיהלט דאָס זעלבע, איצט האָבען מיר זיך פערשטאַנען און דו וועסט שוין נישט דאַרפען אַוועקפאָהרען פון דאַנען, נאָר דו וועסט בלייבען מיט מיר, מיט מיר אויף אייביג.

זי האָט נישט אויפגעהערט מיך צו קושען און זיך צו לאַשטשען צו מיר. דאָס האָט נאָך מעהר געוועקט מיין לייהענשאַפט. איך האָב גע-וואָלט, אַז דער דאָזיגער מאָמענט זאָל וואָס לענ-גער געדויערען און האָב זיך אָנגעהויבען צו ריי-צען מיט איהר.

— ביך, ס׳איז צו שפּעט באַסטיא, איך קען דאָ נישט מעהר בלייבען, איך מוז היינט אַוועקפאָהרען, ווען דו וואָלסט מיר דאָס אַלץ געזאָגט פריהער, וואָלט איך מיך אַנדערש איינגעאָרדענט. איצט איז אָבער שוין צו שפּעט.

— פאַרוואָס צו שפּעט, איז באַסטיא געוואָרען פאַר-מיליער צו מיר, פאַרוואָס צו שפּעט? ווער יאָגט דיך פון דאַנען? פאַרוואָס זאָלסט דו נישט קענען גלייך ענדערען דיין פּלאַן. דו וועסט זיך איבערצייגען, וואָס פאַר׳אַ טרייע לעבענס-פריינדין איך וועל דיר זיין. אַביסעל דאַרפסט דו מיך דאָך קענען, אַביסעל האָסט דו דאָך געהערט וועגען מיין פער-גאַנגענהייט און פון דעם קענסט דו וויסען ווי טריי איך וועל צו דיר זיין, ווי גליקליך דו וועסט קענען ביי מיר זיין...

— יאָ, יאָ, אַלץ איז אמת, איך פערשטעה דאָס, אָבער איך זאָג דאָך דיר, אַז ס׳איז שוין צו שפּעט. איך קען שוין מיין פּלאַן נישט ענדערען, איך מוז שוין אַזוי טון, ווי איך האָב בעשלאָסען.

איך האָב אַליין נישט געוואוסט, וואָס איך רעד צו איהר, איך האָב נישט געוואוסט, וואָס איך וועל באַסטיאַן זאָגען מיט אַ מינוט שפּעטער, איך האָב נישט געוואוסט, וואָס פאַר׳אַ ליגען איך וועל ווידער איהר זאָגען, אַלץ וואָס איך האָב צו איהר גע-רעדט איז געווען אָהן אַ זין, איין ציל האָב איך נאָר דערביי געהאַט, וואָס לענגער צו פערשלעפּען דאָס געשפּרעך. ערשטענס, צוליב, כדי זיך זאַליין אָפּצושלעפען פון אַ פערברעכען געגען באַסטיאַן און צווייטענס, כדי מיינע עראָטישע לײדענשאַפטען זאָל ווייטער וואָס שטאַרקער געהייצט ווערען. באַס-טיא ווידער האָט דאָס אַלץ אָנגענומען פאַר אמת און האָט איינגאַנצען געציטערט, זי האָט געוויס נישט געקענט פערשטעהן פאַר וואָס איז מיר אַזוי איילינג, וואָרוואָס איז שוין צו שפּעט מיט איהר זיך ערנסט אַדורכצורעדען און געוויס איז זי גע-פאַלען אויפ׳ן געדאַנק, אַז איך דעם ענין איז פער-מישט אַ צווייטע פרוי. באַסטיא איז געווען, אַנ׳-אויפריכטיגע, אָפענהערציגע און עהרליכע נאַטור, זי האָט נישט געקענט פעררעטאָגען קיין געהיימנישען, קיין סודות און נישט עהרליכע קאָמבינאַציעס. זי איז דערביי באַלד צוגעשטאַנען צו מיר און ווער גיש געזאָגט, הגם איהרע ליפען האָבען נאָך אַלץ געציטערט.

— גוט, איך ווייס, אַז דו ביזט נישט קיין יונגעל און אויב דו האָסט בעשלאָסען, אַז דו קענסט נישט אַנדערש האַנדלען, ווייסט דו וואָס דו טוסט, אָבער איך נעהם זיך אין איצטיגען מאָמענט דאָס רעכט צו פערלאַנגען פון דיר, אַז דו זאָלסט מיר אויך זאָגען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, דער טרויעריגסטער אמת, די טרויעריגסטע אויפריכטיג-קייט וועט נישט זיין פאַר מיר ערגער ווי דער אַנ-גענעהמסטער סוד און אינטריגע.

— דו רעדסט שוין וועגען אינטריגע באַסטיאַ? דו האָסט צו שטאַרק זיך אויסגערעדט. ס׳האַנדעלט זיך נישט וועגען קיין שום אינטריגע, די פּערזאָן, וועלכע האָט געווירקט אויף מיר, אַז איך זאָל אַוועקפאָהרען פון דאַנען, איז נישט אויסען גע-ווען קיין שום אינטריגעס, זי האָט דערביי די עהרליכסטע כוונות.

— אַלזאָ, אַנ׳אַנדער פרוי? האָט באַסטיא גע-זאָגט.

איך האָב זיך אָנגעכאַפּט אין דעם וואָרט, ווייל איך האָב געוואוסט, אַז דאָס וועט זי מעהר רייצען און וועט נישט וועלען אַזוי לייכט פער-שפּילען דעם קאַמף.

— יאָ, האָב איך געענטפערט, אַנ׳אַנדער פרוי, וועלכע איז אין מיר שטאַרק פערליבט, וועלכע ווייס אָבער אַפילו נישט, אַז מיר קענען זיך, פונקט אַזוי ווי איך האָב זיך נישט געקענט פאָרשטעלען, אַז דו ליבסט מיך....

— דו האָסט זיך, יאָ געדאַרפט פאָרשטעלען, אונבעדינגט האָסט דו עס געדאַרפט וויסען, האָט באַסטיא קינדעריש געזאָגט, דו האָסט דאָס גע-דאַרפט פיהלען, מיין ליבע צו דיר איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז זי האָט געדאַרפט אַדורכדרינגען אַפילו אין אַ שטיינערנעם האַרץ. דו האָסט נישט געדאַרפט דערלאָזען, אַז אַנ׳אַנדערע זאָל פער-נעהמען מיין אָרט.

— ס׳איז אָבער שוין פערפאַלען, ס׳איז גע-שעהען און אַנדערש קען עס נישט ווערען.

— ס׳איז נישט אמת; ס׳קען נאָך אַנדערש ווער-רען, איך וויל רעדען מיט דער דאָזיגער פרוי, מיר וועלען זיך פערשטעהן. מיר וועלען זיך אַד-דורכרעדען, וועל איך מוזען רעזיגנירען וועט זיין פערפאַלען, וועל איך באַך איין אומגליק אין מיין לעבען מוזען אַדורכגעהען, וועט יענע מוזען רעזיגנירען, איז אויך פערפאַלען, דאַן וועל איך אַרויס די זיגערין און אפשר וועט ווידער אַביסעלע זון אויפשיינען ביי מיין טיר.

ביאַלאַפּאָלסקי האָט אַלץ ווייטער געלייענט און נישט געקענט אָפּרייסען זיינע אויגען פונ׳ם בוך, אַזוי ווי ער וואָלט בעלייענט אין זיין יוגענד אַנ׳-אינטערעסאַנטען ראָמאַן און נישט אַזוי ווי ער וואָלט איצט, אַלס אויספאָרשונגס-ריכטער שטודירט אַ טאָג-בוך, וועלכעס דאַרף איהם פיהרען צו דער ענטדעקונג פון אַ גרויזאַמען, עקלהאַפטען מאָרד. ער האָט שוין אַפילו באַלד געהאַט פערגעסען דעם צוועק, צוליב וועלכען ער זיצט דאָ און צוליב וועלכער ער שטודירט אַזוי פלייסיג דאָס דאָזיגע פעדאַנטיש און זאָרגפעלטיג געשריבענע טאָג-בוך.

(פאָרטזעצונג קומט).

פון פעראייניגטע ווירטשאפט-ליכע קאמיטעט

צו בעקעמפען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פעראייניג-טען ווירטשאפטליכען קאמיטעט צו בעקעמפען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד איז בעשלא-סען געווארען צו דעלעגירען 4 דעלעגאטען צום צוזאמענפאהר פון די קהלות אין ווארשא, וואס קומט פאר ד. 23-טען ד. ח. געוועהלט זענען גע-ווארען: דעפ. ל. מינצבערג, ראטמ. ארוו. וויצמאן פרעזעס אינזש. גרשון פראשקער און וויצע פרע-זעס. דעגענשטיין.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען ביים קא-מיטעט צו שאפען א ספעציעלען סעקרעטאריאט.

פערזאמלונג פון „נותן לחם"

אונטער'ן פארזיץ פון ה' יוזעפאוויטש איז זהערנעכטען פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמ-לונג פון דער געזעלשאפט „נותן לחם". דעם אלגעמיינעם בעריכט האט אפגעגעבען דער פרעזעס כארי, דעם קאסע-בעריכט — דער קאסיר קאגאן און דעם בעריכט פון דער רעווידיר-קאמיסיע ה' גראסמאן. פון אלגעמיינעם בעריכט איז צו זעהען, אז „נותן לחם" האט פון אקטאבער ביז היינט ארויסגעגעבען 581'831 מיטאגען פון שטאמישער קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע, 93.560 מיטאגען זענען ארויסגעגעבען געווארען אויפן' חשבון פון דער געזעלשאפט. „נותן-לחם" האט אין דער דאזיגער צייט צו דערנעהרט 3875 קינדער פון די פאלקס-שולען, די קוך פאר דער אינטעליגענץ האט ארויסגעגעבען 11,750 מיטאגען און 7,764 טיי, פון דער קויהלען-אקציע האבען גענאסען 112 פערזאן, פון מעדיצינישער הילף האבען גענאסען 258 פערזאנען און ס'זענען ארויסגעגעבען געווא-רען 258 מעדיצינען.

די גמילת חסדים-קאסע האט ארויסגעגעבען 14 אהנפראצענטיגע הלוואות אויף 1605 זל.

מיט דער ווארים-שטוב האבען זיך בענוצט 90 קינדער און פאר זיי איז ארויסגעגעבען געווא-רען 8649 אוועגדברויטען, א געוויסע צאהל קינדער זענען בעקליידעט און בעשיכט געווארען.

נותן-לחם האט אויך אדורכגעפיהרט א גרויסע פסח-אקציע. דער בעריכט איז דורך דער גרויסער צאהל פערזאמעלטע אנגענומען געווארען.

די וואהלען צו דער נייער פערוואלטונג האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

קאנסול מאקס קאהן, ראדצא יוליוס לעוו-שטיין, אדוו. סטעפאן גלאטטער, ראטמאן פיאטר כארי, איסר קאגען, יעקב גרינשפאן, ד"ר נ. קייאק. יעקב לאסמאן, משה נאפארסטעק, מיכאל יודקיע-וויטש, אהרן גראסמאן, שלמה סארקא, מרדכי סענ-דעראוויטש, שמעון מארדכאיעוויטש, משה רא-דאשיצקי.

פערטרעטער: ש. קאזאנאווסקי, אלי היימאן, חיים קאזלאווסקי.

רעווידיר-קאמיסיע: יוסף וונדעלעוויטש, שמחה וועגגלינסקי, יעקב קאמפאל.

פערטרעטער: משה קלוג, יעקב האלאנד.

דאנערשטאג קאנצערט פון דארא סקורי

דאנערשטאג, 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל איין איינציגען אווענד פון גע-זאנג און אפערן-אריען פון דער וועלט-בעריהמטער זינגערין דארא סקורי (דאראמעא שקורניק).

דארא שקורניק, וועלכע איז א לאדזערין איז אדורכ-רייזענדיג לאדז איז געלונגען די דירעקציע צו אנגאזשירען זי אויף איין איינציגען אווענד.

די בעריהמטע קינסטלעריין, וועלכע האט אויס געטרעטען אויף די גרעסטע ביהנעס פון איטאליען האט אנגעגרייט פאר אונזער מוזיקאלישע לאדז א זעהר העכסט אינטערעסאנטען פראגראם.

די איטאליענישע פרעסע איז זעהר פול מיט לויב-געזאנגען וועגען גרויסען טאלאנט און הערליכע שטימע, וואס די קינסטלערין פערמאגט, איז דעריבער צו האפען, דאס איהר קאנצערט וועט האבען דעם געוואונשענעם ערפאלג.

תיקון טעות

אין אונזער ערב יום-טוב נומער פון פעריגאנ-גענעם זונטאג, איז אין בעריכט פון דער זיצונג פון פעראייניגטען ווירטשאפטליכען קאמיטעט צו בעקעמפען די יודען-פערפאלגונגען פון דייטש-לאנד אריינגעפאלען א פערדריסליכער טעות:

וועגען דער פירמע „כוהלע", האט נישט גע-רעדט, ווי ס'איז געווען אנגעגעבען ה' זעליגער (איי-נהאבער פון דער פירמע „פאיר") נאר אן אנדערער פון די אנוועזענדע.

מעלדונג

קאמוניקאט פון דער פלעביסציט - קא-מיסיע ביים ברית הצה"ר אין לאדז.

די פלעביסציט-קאמיסיע ביים ברית הצה"ר אין לאדז, וועלכע האט דעם 16. ד. ח. דורכגע-פיהרט דעם פלעביסציט פון אלע לאדזער רעוויזיא-ניסטען וועגען זייער שטעלונג לגבי דעם מאניפעסט פון פרעזידענט זשאבאטינסקי פון 22. מערץ ד. י. מעלדעט פאלגענדעס: 1) אין פלעביסציט האבען אבטיילגענומען 535 חברים פון ברית הצה"ר, 2) פאר איבערצעהמען די לייטונג דורך זשאבאטינסקין האבען זיך ארויסגעזאגט 518 חברים געגען — 16, איין שטימע איז געפסל'ט געוואר'ען.

2021 די פלעביסציט - קאמיסיע.

אויסצאהלונג פון די פרעמיעס פון דער מלוכה-לאטעריע

עס ווערט מיטגעטיילט די שפילער'ס פון דער מלוכה-לאטעריע, אז די אפיציעלע טאבעלע פון דער 5-טער קלאס איז שוין דא באכצוזעהען אומ-זיסט אין דער גרעסטער קאלעקטור אין לאדז פון ס. קאטקא (פיעטריקאווער 22 און 66). גלייכצייטיג ווערט בעמערקט, אז די וועד'ס פון די פרעמיעס איז שוין געווארען בעשטעטיגט און די איבהאבער פון אזעלכע לאזען קענען זיך ווענדען איז דער אויבענדערמאנטער קאלעקטור נאך די אויסצאה-לונג. לאזען צו דער 1-טער קלאס פון 27-טער לא-טעריע זענען דארט שוין צו בעקומען.

די 4 לאדזער קרייז-קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטען

זונטאג קומט פאר אין לאדז די 4. קרייז-קאנ-פערענץ פון ברית-הצה"ר אין לאדזער גליל (וואיעוו-ואדזטווע). צו דער קאנפערענץ קומען דעלעגאטען פון 60 סניפים. מצד דער מזכירות העולמית פון ברית הצה"ר וועט זיך אין דער קאנפערענץ בעטייליגען ד"ר י. שעכטמאן און אהרן פרופס.

3-טע עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

צוליב'ן פערלאנג פון א רייה ציוניסטישע עס-קנים, וועלכע האבען נישט געקאנט פאהרען מיט די ערשטע 2 עקסקורסיעס קיין א"י פון דער ציוניס-טישער ארגאניזאציע, איז בעשלאסען געווארען איינ-צוארדנען א דריטע עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל.

דער אפפאהר פון דער גרופע איז בעשטימט אויף דעם 9. מאי דורך פאריז, מארסעל, אלעקסאנ-דריע א. אז. וו. דער לעצטער טערמין פון איינ-שרייבונגען איז בעשטימט אויף דעם 25. ה. ח.

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען אין ציוני-סטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

ערב א שטרייק אין האכאנובעק

(2) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אין דעם משוגעים-הויז אין קאכאנובעק האט מען רעדוצירט די שכירות פון די סאניטארען און די הויף-ארביי-טער אויף 10 פראצענט — האלט עס דארט ערב א שטרייק.

היינט וועט דעריבער, 11 אין דער פריה פארקומען אין קרייז-ארבייטס-אינספעקטאראט א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, וענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 ביים טאג.

א לאנגיעהריגער
מיליטער-בעאמטער
ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקבעקומענע פון אויסלאנד, וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :-: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
אייבציגע שפיזערס
ב. מאז פיעטריקאווער 10

Lek. dent.
L. GECOWOWA
נעהמט אן זשעלאזנא 3 1-טער שטאק, פראנט טעל. 131-91 1909
פון 11—1 און פון 3—8 אווענד.
(פריהער אין דער לעטשניצע „Wita")

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

קוואליפיצירטע אונטערנעמערין, וואס קענען אנפרעסען צו דאמען-מאנטל'ען, ווע-רען געזוכט פון זאפארט ביי לויפער, 2027 גדאנסקא 6.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na zł. 15.— na imię Szlamy Borek, Brzezińska 23.

Dr. med.
L. BERMAN
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 פריה און 4—8 אווענד, זונטאג פון 9—1 ביי טאג.
פאר אונבעמיטעלטע - לעטשניצע-פרייזען.

DR. MED.
M. Glazer
הויט און וענערישע קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
ZACHODNIA 64
Telefon 185-49
נעהמט אן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אווענד. 1697
זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12 מיטאג

Lek. dent.
S. LIBERMAN
11. ליסטאפאד 46,
טעל. 172-06
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג, פון 7—9 אווענד —
זענען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזע-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאדז
גדאנסקא 11 טעל. 226-85
נעמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. S. KANTOR
ספעציאליסט פאר הויט, וענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און 4—9 אווענד, זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

כירורגישער קאבינעט
Dr. Szreiber
איז געווארען איבערגעטראגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אפעראציעס, אפאטראגקעס, האלז ושילאקעס או"ח
היילאנשטאלט-פרייזן.

DR. MED.
Z. LEWINSON
כירורג
ארדינאטאר פון שפיטאל אויף דרעווגאווסקא
נעהמט איצט אן אויף
פיעטריקאווער 86, פראנט 2. שטאק
פון 3—5 נאכמ. 1780

כירורגיש
וועכנערין-קליניק
„SANATO"
s. z o. o.
אגראדאווא 10 טעל. 213-57.
1-טע און 2-טע קלאס
געבורטען וקל. 175 זל.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינ-קעל-ברוך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כיס און דער קראנקער איז אין א גרוי-סער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעלע געמאכטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר ראקאר בראכוירעקטיגר בע-זעטיגט זיכער דעם שווערסטען און פערעלטער-טען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-גארטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פיס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך, קינסטליכע געמאכטע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 פריה ביז 1 ביי טאג און פון 3 ביז 7 אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77 front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס - פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנעטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזאנען פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
איך דריק אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינ-האפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין אויסגעצייכנטע הילף פון א ברוך-קראנקהייט דורך דעם גאנצען בעגראדט.
(—) יאסעק זילבערשיץ, לאדז. פראנציסקאנער 56.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטן
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהה, און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויסבלפלגים אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליום מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפען עלעקטרישער הייל-קאבינעט, קאסמעטיק.
— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נ.מ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאן 137-63
עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען שיפמאן, וואלינסקי, שמיר-געלד, קערשנער, לובימש, שמערלאווסקי, סלאבארסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קרא-סאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
וויזיט ביז 3 נ"מ 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען 4
אין טעקסט—40 . . . . 60—
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18—
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט' שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.